

KÁRTÉRÍTÉSI ÉS BIZTOSÍTÁSI JOG

Az AIDA Biztosítási Jogi Egyesület elektronikus folyóirata

I.évfolyam/ 2.szám – 2019. december

Beköszöntő

Tanulmányok

Dr. Molnár István: Az Alkotmánybíróság által megfogalmazott alkotmányos követelmény a KGfB biztosítók "igazolható módon" teljesítendő megintési és értesítési kötelezettségéről

Dr. Takáts Péter: On the Reform of Hungarian Insurance Contract Law

Szemelvények az ítélkezési gyakorlatból

Máshol nem publikált határozatok

Publikált határozatok

Válogatás a Kúria Sajtótitkársága által 2019 második félévében közzétett tájékoztatókból

Hírek, események

Rövid hírek

Válogatás cikkekből, tanulmányokból

Könyvismertetés

Dr. Barta Judit, Dr. Barzó Tímea, Dr. Csák Csilla (szerk.): Magyarázat a kártérítési jogról

Impresszum

TANULMÁNYOK

Dr. Molnár István:

Az Alkotmánybíróság által megfogalmazott alkotmányos követelmény a KGfB biztosítók "igazolható módon" teljesítendő megintési és értesítési kötelezettségéről

1. Bevezető

1.1 Az 1959. évi Polgári Törvénykönyv biztosítási fejezetével szemben felvetett egyik leggyakoribb kritika az volt, hogy a biztosítási díj megfizetésének elmulasztása automatikusan kiváltotta a biztosítási szerződés megszűnésének jogkövetkezményét (egy másik gyakran felvetett kritika az volt, hogy a teljes biztosítási fejezet egyoldalúan kógens volt, mely megközelítés nem vett tudomást a biztosítási ügylet kereskedelmi jogi gyökereiről). A régi Ptk. ezen két rendelkezése már önmagában ellentmondást hordozott, hiszen a klaudikáló kogencia (ld. rPtk. 567. § /1/ bek.) korlátozta a biztosítókat abban, hogy szabályzataikban (általános szerződési feltételeikben) a biztosítottak hátrányára térjenek el a Ptk. biztosítási fejezetének rendelkezéseitől, ugyanakkor maga a régi Ptk. rendelkezett úgy, hogy a díj esedékességét követő 30 nap elteltével a biztosítási szerződés anélkül (automatikusan) megszűnik (ld. rPtk. 543. § /1/ bek.), hogy a biztosítónak előzetesen erre (a biztosítási fedezet elenyészésének fenyegető veszélyére) figyelmeztetnie, vagy a díj megfizetésére felszólítania, vagy a biztosítási szerződés megszűnéséről értesítenie kellene ügyfelét. A gyakorlatban ennek az volt a következménye, hogy a biztosítottak számtalan esetben a kárrendezési eljárás során szembesültek azzal, hogy a biztosító – a biztosítási díj megfizetésének korábbi elmulasztása miatt – megszűntként tartja nyilván szerződésüket és a bejelentett kárra valójában nem rendelkeznek biztosítási fedezettel. A régi Ptk. ezen – ügyfélbarátnak semmiképpen sem nevezhető – megoldása annál is inkább ellentmondásos volt, hogy a háború előtti kereskedelmi (biztosítási) jogunk kifejezetten rögzítette, hogy milyen formában kell a biztosítónak a hátralékos ügyfeleket megintenie, azaz felszólítani őket a fizetésre és figyelmeztetni őket a fizetés elmaradásának jogkövetkezményeire.

1.2 A Legfelsőbb Bíróság esetjoga szigorú volt a díjfizetés elmulasztásának jogkövetkezményeit illetően. A Legfelsőbb Bíróság egyik ítélete szerint, a biztosítási szerződés megszűnése a díjfizetés elmaradásának olyan törvényben előírt jogkövetkezménye, ami a jog erejénél fogva bekövetkezik, és amellyel kapcsolatban a biztosítót sem előzetes figyelmeztetési, sem pedig utólagos tájékoztatási kötelezettség nem terheli (ld. Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.24.980/1999/3. számú ítélet). A Kúria egy másik ítéletében, melyben az volt a kérdés, hogy a szerződésben vállalt utólagos tájékoztatási kötelezettségét megszegő biztosító felel-e azért, hogy a tűzkárt szenvedő ingatlan a káresemény időpontjában azért nem rendelkezett biztosítási fedezettel, mert a szerződés korábban díj nem fizetés okán megszűnt, egyenesen úgy fogalmazott, hogy a régi Ptk. 6. §-a szerinti „biztatási kár” megtérítésének kötelező eleme, hogy a károsodás önhibán kívül következzen be. Mivel a perbeli esetben a biztosítási szerződés a díj nem fizetése miatt szűnt meg, a felperesi biztosított részéről az önhiba hiánya nem állapítható meg (ld. Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.22.411/2016/4. számú ítélet). Ebben az ügyben a Kúria azt is leszögezte, hogy a szerződés megszűnésének esetére (a felperes bankja felé) vállalt tájékoztatási kötelezettségét elmulasztó biztosító azért sem felel a tűzkár időpontjában biztosítási fedezettel (már) nem rendelkező ingatlan elpusztulásából eredő károkért, mert a felperesi biztosított kárának közvetlen oka saját szerződésszegése (díj

nem fizetése) volt, amelyhez képest a biztosító értesítési kötelezettségének megszegése túl távoli, esetleges és közvetett oknak tekinthető, hiszen nem bizonyítható, hogy az értesítés megtörténte esetén a felperes újabb biztosítási szerződést kötött volna.

1.3 A biztosítási díj fizetésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1927. évi X. törvénycikk 5. §-a úgy rendelkezett, hogy "Ha kárbiztosítás esetében a biztosítás hatályának beállta után fizetendő díjat a kötelezett az esedékességkor vagy az e végre engedett fizetési halasztás elteltéig meg nem fizeti, a biztosító köteles a mulasztás következményeire – ezek között kifejezetten a szerződést megszüntető következményekre is – figyelmeztetéssel ajánlott levélben felhívni, hogy a díjat a felhívás kézhezvételétől számított és harminc napnál rövidebbre nem szabható határidő alatt fizesse meg. (...) Ha az utólagos teljesítésre engedett határidő eredménytelenül telt el, a biztosítónak választása szerint joga van vagy a szerződés teljesítését követelni, vagy pedig díjköveteléséről lemondva, a szerződést rögtöni hatállyal felmondani és esetleges kárának aránylagos megtérítését követelni".

1.4 A fentiek miatt a polgári jogi kodifikáció során hamar eldőlt, hogy a biztosítási jog visszatér a megintés hagyományához. Ennek volt előfutára az, amikor a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: "KGfB. tv.") már az új Ptk. hatályba lépése előtt négy évvel bevezette a biztosítók megintési és értesítési kötelezettségét. A KGfB tv. 21. § (4) és (5) bekezdése szerint, "Ha az esedékes biztosítási díjat nem fizetik meg, a biztosító a díj esedékességétől számított harmincadik nap elteltéig – a következményekre történő figyelmeztetés mellett – a szerződő félnek a díj esedékességétől számított hatvannapos póthatáridővel, igazolható módon a teljesítésre vonatkozó felszólítást küld. A türelmi idő eredménytelen letelével a szerződés – amennyiben egyéb okból még nem szűnt meg – az esedékességtől számított hatvanadik napon megszűnik. A biztosító köteles a szerződés megszűnéséről 15 napon belül az üzemben tartónak igazolható módon értesítést küldeni, amennyiben a szerződés megszűnése díj nemfizetés miatt következett be."

1.5 A régi Ptk. és a háború előtti kereskedelmi jogunk díj nem fizetéssel kapcsolatos megközelítése tehát abban különbözött, hogy

- (i) amíg a biztosítottat terhelő főkötelezettség, jelesül a díjfizetés elmulasztása csak a biztosító megintéséhez képest váltott ki jogkövetkezményeket;
- (ii) addig a régi Ptk. alapján a biztosított díjfizetés elmulasztásában álló szerződésszegése automatikusan, a törvény erejénél fogva kiváltotta a biztosítási szerződés megszűnésének jogkövetkezményét.

1.6 A KgfB. tv. hatályba lépését követően rövid időn belül bebizonyosodott, hogy az értesítések igazolható módon való kiküldésével összefüggésben a gyakorlatban problémák mutatkoznak, melyek alapvetően abból erednek, hogy a KGfB. tv. nem ad iránymutatást annak meghatározására, hogy mi tekinthető igazolható módon elküldött értesítésnek.

1.7 A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: "Felügyelet") ezért a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdésének "helyes értelmezése, annak tartalommal való megtöltése érdekében, valamint a biztosítók ettől eltérő gyakorlatának, többféle jogértelmezésének, adott esetben a jogszabállyal ellentétes eljárásának megszüntetése érdekében" kiadott állásfoglalásában már 2010-ben tájékoztatta a biztosítókat, hogy a Felügyelet álláspontja szerint a KGfB. tv. szóban forgó rendelkezéseinek nem megfelelő az a gyakorlat, amikor a díjfizetésre felszólító és a megszűnésről értesítő levelek postázásával összefüggésben a biztosító csak annak dokumentálásával jár el, hogy adott napon, adott darabszámú levelet

adott postára, azonban a biztosító által bemutatott dokumentum alapján nem azonosítható be sem név, sem szerződésszám alapján a felszólító, illetve a megszűnésről értesítő levél címzettje. Ennek indoka, hogy a jogszabályi előírások szerint a biztosítóra az a kötelezettség hárul, hogy konkrétan azt bizonyítsa, hogy adott ügyfél vonatkozásában eleget tett-e a szükséges értesítési, tájékoztatási kötelezettségének. A Felügyelet leszögezte tehát, hogy ennek bizonyítására nyilván alkalmatlan az az eljárás, amikor a biztosító csak adott darabszámú levél kiküldését dokumentálja.

1.8 Hivatkozott állásfoglalásában a Felügyelet azt is leszögezte, hogy a biztosítónak a hátralékos díj határidőn belüli megfizetésére irányuló felszólító levelet, illetve a szerződés megszűnéséről szóló értesítést oly módon kell megküldenie az ügyfél részére, hogy igazolni legyen képes azt, hogy a küldeményt kinek a részére küldte meg, emellett kétséget kizáróan igazolja a levél elküldésének tényét is. Következésként a Felügyelet álláspontja szerint nem felelhet meg a jogszabályi követelménynek az, ha a biztosító csupán olyan feladójegyzékkel rendelkezik, amely a konkrét címzettek feltüntetésével tartalmazza adott esetben több ezer levél kiküldésének tényét, hiszen ez minden kétséget kizáróan nem igazolhatja azt, hogy adott ügyfél küldeménye valóban megküldésre is került az ügyfél részére.

1.9 A Felügyeleten kívül az állampolgári jogok országgyűlési biztosa (a továbbiakban: "Ombudsman") is vizsgálta a KGfB biztosítók gyakorlatát. A JB-6531/2010. számú jelentésében az Ombudsman megállapította, hogy a biztosítótársaságok azon gyakorlata, miszerint a KgfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdésében előírt felszólító leveleket és a szerződés megszűnéséről szóló értesítéseket postai úton nem igazoltan továbbítja az ügyfeleknek, a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével, valamint a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben idézi elő és tartja fenn a visszásság közvetlen veszélyét. Az Ombudsman ezért a jelentésében feltárt, alkotmányos joggal összefüggő visszásság jövőbeni megelőzése érdekében, felkérte a KGfB biztosítókat, hogy a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése szerinti felszólítást és értesítést címzettenként azonosítható módon küldjék meg az ügyfeleknek.

1.10 Ilyen előzmények után és a Pesti Központi Kerületi Bíróság egyik bírójának norma kontroll indítványa alapján az Alkotmánybíróságnak abban a kérdésben kellett a közelmúltban állást foglalnia, hogy a normavilágosság követelményének sérelmén keresztül sérti-e a jogbiztonságot, hogy a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése szerinti díjfizetési felszólítást, illetve a KGfB szerződés megszűnéséről szóló értesítést elegendő „igazolható módon” kiküldeni a KGfB. tv. szerinti jogkövetkezmények kiváltásához, míg az ügyfél általi átvétel tényét és időpontját a biztosítóknak nem kell igazolniuk.

1.11 Az Alkotmánybíróság III/866/2019. számú határozatában (a továbbiakban: "AB Határozat") a bírói indítványt elutasította, azaz megállapította, hogy a KGfB. tv. támadott 21. § (4) és (5) bekezdése nem sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság elvét, ugyanakkor alkotmányos követelményként megfogalmazta, hogy a KGfB biztosítók jogszabályból fakadó kötelezettsége, hogy a díjfizetési felszólítást a szerződő félnek, a KGfB szerződés megszűnéséről szóló értesítést pedig az üzemben tartónak egyedileg, minden kétséget kizáró módon igazolható formában küldje meg.

1.12 Figyelemre méltó, hogy az AB Határozathoz különvéleményt csatoló dr. Cziné Ágnes alkotmánybíró szerint, az Alkotmánybíróságnak mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását kellett volna megállapítania, és fel kellett volna hívnia a jogalkotót, hogy a szabályozás kiegészítésével alkosson olyan garanciális rendelkezéseket, amelyek az

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően biztosítják, hogy a felszólítással, illetve az értesítéssel érintettek részére nem csak az iratok megküldését, hanem a kézbesítését is igazolni szükséges.

1.13 Még inkább figyelemre méltó, hogy az Alkotmánybíróság többségi álláspontja ugyan az volt, hogy bírói kezdeményezés alapján mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítására nincs lehetőség, de azt a határozat mégis leszögezi, hogy a jogalkotónak lehetősége van arra, hogy jogpolitikai és a jogszabály alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok alapján egyes praktikus, célszerűségi szempontok figyelembevételével a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése szerinti iratok megküldésének szabályait –"ahogyan arra a kezdeményező bíró is utal saját megoldási javaslatai felsorolásával" – a hatályostól eltérő módon határozza meg.

1.14 Miután az Alkotmánybíróság által most megállapított alkotmányos követelmény a Felügyelet és az állampolgári jogok országgyűlési biztosa által korábban megfogalmazott jogértelmezésekhez képest új értelmezési szempontokat nem tartalmaz, kérdés, hogy a KGfB jogalkotásáért felelős tárca megfontolja-e az Alkotmánybíróság intelmeit, és "praktikus, célszerűségi szempontok figyelembevételével" módosítja-e a KGfB. tv. rendelkezéseit.

2. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló tényállás

2.1 A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 15.G.300.801/2019. szám alatt folyamatban lévő peres eljárás tényállása szerint, a felperes (mint szerződő fél és üzembentartó) és az alperes (mint biztosító) 2013 decemberében KGfB szerződést kötött a felperes tulajdonában álló személygépkocsira. Az első biztosítási díjat a felperes 2014. január 16. napján megfizette. A biztosítási időszak hat hónap volt, így az első biztosítási díj megfizetésével a KGfB fedezet 2014. január 18. és 2014. július 17. napja között állt fenn.

2.2 Az alperes 2014. február 5. napján a felperes részére levelet küldött, amelyben tájékoztatta, hogy a 2013. december 17. napján aláírt KGfB ajánlathoz a kártörténeti nyilvántartásból bekérte a felperes kárelőzmény-adatait, amelyből megállapítható volt, hogy a bonus-malus osztályba sorolása a felperesnek kedvezőtlenebb, mint ami alapján a felelősségbiztosítási szerződést kötötték és nem jogosult a szerződés megkötésekor igénybe vett kármentességi szorzóra, mivel figyelembe vehető kárkifizetése volt. Ezért az alperesi biztosító arról értesítette a felperest, hogy az éves biztosítási díja magasabb, mint az ajánlat szerinti díj.

2.3 A perbeli gépkocsi 2014. május 28. napján külföldön balesetet okozott. A felperes benyújtotta az alpereshez a kárbejelentő formanyomtatványt. Alperes arról tájékoztatta a felperest, hogy 2014. május 25. napján díjnemfizetés miatt a KGfB szerződés megszűnt és a kár megtérítését megtagadta. A Magyar Biztosítók Szövetsége (a továbbiakban: "MABISz") 2015. július 10. napján felszólította a felperest, hogy fizessen meg a részére kb. 9.000.000 forint összegű kártérítést, tekintettel arra, hogy a MABISz mint a kártalanítási számla kezelője a felperes helyett a károkozásért helyt állt a külföldi károsulttal szemben. A MABISz a felperessel szemben fennálló igényét bíróság előtt érvényesítette, mely eljárás a bírói kezdeményezés alapjául szolgáló perre tekintettel felfüggesztésre került.

2.4 A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy 2014. május 28. napján KGfB szerződése nem szűnt meg. Ebből következően az ugyanezen a napon bekövetkezett kár időpontjában a szerződés érvényes és hatályos volt, így az alperesi biztosító kockázatviselése 2014. május 28. napján fennállt. Keresete alapjául előadta, hogy az alperestől 2014. február 5. napján egy értesítőlevelet kapott, melyben az alperes kizárólag a kedvezőtlenebb bonus-malus osztályba sorolásról tájékoztatta, melynek megfelelően az éves biztosítási díj magasabb összegre változik. Ez a levél azonban fizetési felszólításként nem volt értelmezhető, mivel nem jelölte meg benne az alperes, hogy mekkora összeget, milyen határidőben, milyen jogkövetkezmények mellett köteles a felperes befizetni; nem csatolt a levélhez sem számviteli bizonylatot, sem számlát vagy csekket. Felperes állította, hogy ezt követően nem érkezett hozzá fizetési felszólítás, kizárólag az alperes 2014. május 27. napján kelt és részére 2014. június 2. napján kézbesített leveléből értesült arról, hogy 2014. május 25. napján díjnemfizetés miatt a KGfB szerződés a perrel érintett gépkocsi vonatkozásában megszűnt. A felperes kérte az alperestől azon igazolás átadását, amellyel az alperes igazolni tudja, hogy fizetési felszólítást küldött a biztosítási díjhátralékról a felperesnek. Felperes nyilatkozata szerint az alperes csak 2015. október 22. napján küldte meg részére először azt a 2014. február 5. napján kelt levelet, amelyben megjelölésre kerül a felperes által befizetendő emelt mértékű biztosítási díj és a fizetés módja.

2.5 Felperes álláspontja szerint az alperes a 2014. február 5. napján kelt levél felperes általi átvételét nem tudta igazolni, tekintve, hogy ilyen igazolás nem áll rendelkezésére; az alperes nem tudta igazolni, hogy a KGfB. Tv. 21. § (4) bekezdésében meghatározott módon megküldte a felperes részére a felszólítólevelet. Ennek hiányában a biztosítás nem szűnt meg a káresemény időpontját megelőző napokban, illetve az alperes a biztosítási szerződést jogellenesen szüntette meg 2014. május 25. napi hatállyal, ezért alperes helytállni tartozik a biztosítási esemény kapcsán.

2.6 Az első fokon eljáró bíróság ítéletében megállapította, hogy az érintett KGfB szerződés 2014. május 25. napján nem szűnt meg, az 2014. május 28. napján érvényes és hatályos volt, ezért alperes 2014. május 28. napján kockázatban állt. Indokolásában kifejtette, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a bíróság azt állapította meg, hogy az alperes a KGfB. tv. 21. § (4) bekezdése szerinti értesítési kötelezettségének nem tett eleget. Ezzel összefüggésben a bíróság utalt az alperes által a fizetési felszólítási rendszerével és annak működésével kapcsolatban előadottakra. Az elsőfokú bíróság a csatolt iratokból azt tudta megállapítani, hogy az alperes

(i) a Magyar Állami Nyomdának kinyomtatásra átadta a fizetési felszólítást tartalmazó iratot.

Az alperes által rendelkezésre bocsátott iratokból azonban a legfontosabb körülmény, vagyis az nem volt megállapítható, hogy ezt követően

(ii) a Magyar Állami Nyomda a postának átadta, és hogy

(iii) azt a Magyar Posta a felperes részére megküldte.

2.7 Az elsőfokú bíróság abban nem értett egyet a felperessel, hogy az alperesnek igazolnia kellett volna a levél felperes általi átvételét is, mert ez a jogszabály szövegéből nem olvasható ki. A jogszabály kifejezetten a „küld” szót használja, így az alperesnek kizárólag a felszólító levél postára adását, a „küldést” és nem a tényleges kézbesítést kellett a KGfB. tv. 21. § (4)

bekezdése alapján bizonyítania. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes akkor tett volna eleget bizonyítási kötelezettségének, ha azt tudja igazolni, hogy a Magyar Posta Zrt. megküldte ezt a levelet a felperesnek. A jogszabály által előírt kötelezettsége ugyanis az alperesnek nem az, hogy postázásra átadja egy harmadik, közbenső személy vagy szervezet részére a felszólító levelet: az alperes terhére annak igazolása esik, hogy ezt a felszólító levelet a biztosított, tehát a felperes részére megküldte. Önmagában egy köztes résztvevő részére történő átadás igazolásával nem teljesítette a bíróság álláspontja szerint az alperes a bizonyítási kötelezettségét. Ennek csak akkor tett volna eleget, ha a Magyar Posta Zrt. által végzett postára adást is igazolni tudja. Ezt azonban az alperes nem bizonyította, a bizonyítás sikertelensége pedig a terhére esik.

2.8 Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

2.9 A megismételt eljárásban a felperes kérelmet terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy a bíróság kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását. Ezt követően fordult a bíróság az Alkotmánybírósághoz. A megismételt eljárást lefolytató elsőfokú bíróság szerint a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. A KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései szerint a felszólító levelet és a szerződés megszűnéséről szóló értesítést „igazolható módon” kell megküldeni. A bíróság álláspontja szerint a törvény rendelkezése az „igazolható módon” történő megküldésről nem egyértelmű, mivel a törvény nem rendelkezik arról, hogy ez pontosan mit jelent. Erre tekintettel ütközik a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe. Ugyancsak a jogbiztonság elvét sérti, hogy a pontosan meg nem határozott tartalmú „igazolható módon” történő megküldés esetében az ügyfél általi átvétel tényét és időpontját nem lehet igazolni. Az is a jogbiztonság elvét sérti, hogy az egyszerű postai küldeményként feladott fizetési felszólítás kézbesítésének kockázatát a gépjárművek üzemeltetői viselik.

2.10 A bíróság hivatkozott az állampolgári jogok országgyűlési biztosának AJB-6531/2010. számú ügyben készített, 2011. február 21-én kelt jelentésére is. Ebben az állampolgári jogok országgyűlési biztosa – többek között – egyes biztosítók gyakorlatát vizsgálta meg a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdéseinek alkalmazása körében, különösen a felszólító levelek és a szerződés megszűnéséről szóló értesítések megküldésével kapcsolatban. A biztos intézkedéseként felkérte a KGfB szolgáltatást nyújtó biztosítókat, hogy KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése szerinti felszólító levelet, illetve a szerződés megszűnéséről szóló értesítést címzettenként azonosítható módon küldjék meg az ügyfeleknek.

2.11 A bíróság álláspontja szerint a szabályozás jogbiztonság elvével való összhangját megteremtené az, ha a jogalkotó a kézbesítési módra vonatkozóan alkotna szabályt. A bíróság példaként említette a csőd és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 27. § (3) bekezdését, amely úgy rendelkezik, hogy „[h]a a fizetési felszólítást a hitelező postán kívánja eljuttatni az adósnak, azt térítvevény különszolgáltatással feladott postai könyvelt küldeményként kell elküldenie.”

2.12 A bíróság szerint a KgfB. tv. hatályos szabályozása ténylegesen egy kézbesítési vélelmet rendel a szabályozás mögé, mely szerint a biztosítónak csak az irat megküldését kell igazolnia. Jogszabályok más esetben törvényi vélelmet vagy kifejezett eljárásrendet írnak elő akkor,

amikor szükséges a címzett általi átvétel igazolása. Így tesz például a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:91. §-a, amikor a jognyilatkozatok megtételének módjáról és idejéről rendelkezik. A bíróság szerint tehát a Kgf. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései akkor lennének az Alaptörvény elvárásainak megfelelőek, ha az érintett iratok megküldését meghatározott kézbesítéssel, eljárásrenddel együtt írnák elő.

3. Az Alkotmánybíróság döntése

3.1 A bírói indítvány normavilágossággal kapcsolatos kifogásai tekintetében az Alkotmánybíróság a következőket hangsúlyozta:

(i) az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság követelményét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzula tartalmazza. A jogbiztonság az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek. A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége {33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32], 3001/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [87]};

(ii) a szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetőleg nem nyílik lehetőség a túlzottan általános megfogalmazás miatt szubjektív, önkényes jogalkalmazásra {3/2016. (II. 22.) AB határozat, Indokolás [11]}. Azaz alkotmányértésnek csak az minősül, ha a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabályértelmezés már nem elegendő {1263/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 672–674.; 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [18]};

(iii) az Alkotmánybíróság tehát a nem kellő pontossággal megfogalmazott jogszabályi rendelkezés esetében sem állapítja meg automatikusan a jogbiztonság sérelmét, ha a törvényi rendelkezés bizonytalansága a törvény alkalmazása során feloldható [26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142.]. A 24/2013. (X. 4.) AB határozat e megállapításokat megismételve és megerősítve kiemelte azt is, hogy az Alkotmánybíróságnak a norma egyértelműségének követelményével kapcsolatos eddigi gyakorlata szerint a jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni. A jogszabály-értelmezési nehézségeket általában a jogalkotói vagy jogalkalmazói jogszabály-értelmezés eszközeivel kell felszámolni {Indokolás [49], lásd összefoglalóan: 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [30]–[33]}.

3.2 A fentiek előre bocsátása után az ügy érdemében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a vizsgált ügyben a normavilágosság követelményével össze-függésbe hozható aggály nem áll fenn. A Kgf. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése egyértelműen szabályozza az ott írt fizetési felszólítás, illetve a szerződés megszűnéséről szóló értesítés megküldésével kapcsolatos elvárásokat. A norma tartalma az Alkotmánybíróság álláspontja szerint világos, hiszen a törvény kifejezetten a „küld” szót használja. A jogszabályból semmilyen esetben sem olvasható ki az az értelmezés, amely szerint a biztosítónak igazolnia kellene az iratok biztosított (szerződő, üzemben tartó) általi átvételét. A Kgf. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései szerint az ott írt iratok megküldését és nem azok tényleges kézbesítését kell igazolni. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a Kgf. tv. 21. § (4) bekezdése szerint a biztosító a fizetési felszólítást a szerződő félnek, a Kgf. tv. 21. § (5) bekezdése szerint pedig a szerződés

megszűnéséről szóló értesítést az üzemben tartónak küldi meg igazolható formában. Eszerint az igazolt megküldés szükséges eleme az is, hogy a megküldés a törvény által előírt címzettnek történjék. Így a jogi helyzet, az iratok megküldésére vonatkozó jogszabályi előírás világos, kiszámítható és előre látható.

3.3 A KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói indítványt tehát az Alkotmánybíróság elutasította, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy az Abtv. 46. § (3) bekezdésében biztosított jogköre alapján, alkotmányos követelmény megfogalmazásával, egyben a hatályos jog kíméletével lehetősége van orvosolni a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései szerinti fizetési felszólítás, illetve szerződés megszűnéséről szóló értesítés megküldésével kapcsolatos jogszabályi elvárás szövegszerű megfogalmazásából levezethető azon önkényes és ezáltal az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes eredményre vezető értelmezést, amely a megküldés tömeges, csoportos, címzettenként el nem különíthető igazolását is a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdései szerinti igazolható megküldésnek fogadja el.

3.4 Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdéseinek alkalmazása során az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az ott írt felszólítás és értesítés megküldésének egyes címzettenként, minden kétséget kizáró módon igazolhatóan kell történnie, azaz a biztosító jogszabályból fakadó kötelezettsége, hogy

- (i) a KgfB. tv. 21. § (4) bekezdése szerinti fizetési felszólítást a szerződő félnek,
  - (ii) a KgfB. tv. 21. § (5) bekezdése szerinti, a szerződés megszűnéséről szóló értesítést az üzemben tartónak
- egyedileg, címzettenként, minden kétséget kizáró módon igazolható formában* küldje meg.

4. Az Alkotmánybíróság döntésének értékelése

4.1 Az Alkotmánybíróság aláhúzta, hogy a fenti követelmények teljesülésének vizsgálata minden esetben az egyedi ügyben eljáró bíróságok feladata. Következésként, ha adott biztosító gyakorlata, vagy egyedi ügyben választott küldemény kiküldési módja nem elégíti ki a fentiek szerinti alkotmányos követelményt, úgy ez azzal a jogkövetkezésménnyel járhat, hogy a felszólítás, vagy az értesítés a KGfB. tv. alkalmazásában nem minősül elküldöttnek. Díj nemfizetés esetén ez egyenesen azt jelenti, hogy a biztosító nem tett eleget megintési kötelezettségének, azaz az ügyfél díj nemfizetése nem váltja ki a KGfB szerződés megszűnésének jogkövetkezményét.

4.2 Figyelemre méltó, hogy az AB Határozathoz különvéleményt csatoló dr. Czine Ágnes alkotmánybíró szerint, az Alkotmánybíróságnak mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását kellett volna megállapítania, és fel kellett volna hívnia a jogalkotót, hogy a szabályozás kiegészítésével alkosson olyan garanciális rendelkezéseket, amelyek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően biztosítják, hogy a felszólítással, illetve az értesítéssel érintettek részére nem csak az iratok megküldését, hanem a kézbesítését is igazolni szükséges.

4.3 Még inkább figyelemre méltó, hogy az Alkotmánybíróság többségi álláspontja ugyan az volt, hogy bírói kezdeményezés alapján mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítására nincs lehetőség, de azt az AB Határozat mégis leszögezi, hogy a jogalkotónak

lehetősége van arra, hogy jogpolitikai és a jogszabály alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok alapján egyes praktikus, célszerűségi szempontok figyelembevételével a KGfB. tv. 21. § (4) és (5) bekezdése szerinti iratok megküldésének szabályait – “ahogyan arra a kezdeményező bíró is utal saját megoldási javaslatai felsorolásával” – a hatályostól eltérő módon határozza meg.

4.4 Miután az Alkotmánybíróság által most megállapított alkotmányos követelmény a Felügyelet és az Ombudsman által korábban megfogalmazott jogértelmezésekhez képest új értelmezési szempontokat nem tartalmaz, kérdés, hogy a KGfB. tv. jogalkotásáért felelős tárca megfontolja-e az Alkotmánybíróság intelmeit, és “praktikus, célszerűségi szempontok figyelembevételével” módosítja-e a közeljövőben a KGfB. tv. rendelkezéseit vagy továbbra is a piacra bízva, hogy igazodik-e a Felügyelet, az Ombudsman és legújabban az Alkotmánybíróság által megfogalmazott követelményhez.

***

Dr. Takáts Péter: On the Reform of Hungarian Insurance Contract Law*

1. Generalities

In Hungary, insurance contract law has traditionally been regulated by the Civil Code. Earlier, the rules were provided by Chapter XLV of the Law Nr. IV of 1959 (hereinafter referred to as „1959 CC”) – sections 536 to 567 – on the contract of insurance. The recent reform of insurance contract law also took place in the frames of the re-codification of the Civil Code. The respective regulation now is to be found in Book Six – on the Law of Obligations – of the *Law Nr. V of 2013*, the new Civil Code (hereinafter referred to as „CC”), in *Title XXII* on the contracts of insurance (sections 6:439 to 6:490). This Title is constituted by the following structure:

Chapter LXII – The general rules of the contract of insurance
Chapter LXIII – Indemnity insurance
Chapter LXIV – Insurances of fixed sums
Chapter LXV – Health insurance

It is necessary to note, however, that Title XXII of the CC provides *only the main body* of insurance contract rules. *Mandatory third-party motor liability insurance* – a quite important part of the insurance market¹ - is regulated *separately* by the Law Nr. LXII of 2009 (hereinafter referred to as „Gfbt”), in many aspects built on *different principles* than the CC,² whereas some rules of private law nature (e.g. the details of

---

¹ There were 4,861,426 motor liability insurance contracts in Hungary in 2016, representing 50% of all non-life insurance contracts: cf. www.mabisz.hu/en/market-reports - Hungarian Insurance Companies' Yearbook 2017, p. 13

² The incongruency may perhaps be explained by the different government bodies in charge of the particular legislations: whereas the CC was drafted under the auspices of the Ministry of Justice, the Gfbt was prepared by the Ministry of Finances, where the lobby of insurance companies may have had a greater influence. It is, however, to be noted that the interim results of the re-

information duties of the insurer and the common rules of mandatory insurance contracts) may also be found in the *supervisory law* – now the Law Nr. LXXXVIII of 2014 on the insurers and the insurance business (hereinafter referred to as „Bit”).³

This study cannot strive to provide either a systematical overview of Hungarian insurance contract law, or even of the new rules, introduced throughout the reform. Its target is rather to throw light on the social and economic background, as well, as the main principles, underlying the reform, to highlight the balance, sought between dogmatics and pragmatical solutions. Some of the main new rules are used as examples to demonstrate these. The author (the drafter of Title XXII of CC) would also like to comment on the first experiences in the practice of the new legislation.

2 Backstage

Chapter XLV of the 1959 CC reflected an age characterised by the insurance monopoly of the state in a command economy, where insurance was nearly exclusively a consumer issue (the word „consumer” being certainly an euphemism). Since 1 May 1960, when the 1959 CC entered into force, lots of changes have taken place in this field in Hungary. Starting with the early seventies of the past century, insurance has spread from personal lines also to the corporate area already during the socialism, further to bodies of government and organisations budgeted by the state, too, in the nineties. The insurance monopoly of the state was lifted on 1 July 1986 and – due mostly to the multi- national insurance companies, getting settled in Hungary – after the change in the political system a modern insurance market was established.⁴ Independent insurance intermediaries play an increasing role in connecting the competing insurance undertakings and the market. Lately, insurance may also be seen to have become an important means in catalysing savings, as well, as in the self- care for old age or health problems.

Hungary joined the European Union on 1 May 2004. Prior to this date, Hungarian law underwent a harmonisation to the *acquis communautaire* in all the relevant fields, of which it may suffice to mention supervisory law and consumer protection legislation. Certainly, the respective developments also affected the area of insurance contract law. However, Chapter XLV of the 1959 CC remained unchanged, new rules were either inserted into the supervisory law or issued as separate legislation. As a result, the regulation lost its transparency, it was not sure whether the new general rules would be applicable to insurance contracts at all,⁵ or

---

codification of the CC were available already to the drafters of the MTPL law, too, hence its main principles could well have been taken into account.

³ For the information duties of the insurer cf. sections 152 to 157, further Appendix 4 of Bit, the common rules of mandatory insurances are summarized in section 129 Bit.

⁴ Currently there are 24 insurance companies and 19 mutual insurance associations, registered in Hungary, further 17 branch offices of insurance companies of other EU Member States, doing business in the country: cf. www.mabisz.hu/en/market-reports - Hungarian Insurance Companies' Yearbook 2017, p. 8

⁵ Insurance contracts are contracts based on general conditions of contract. However, as the modern rules relating to the conclusion and interpretation of such contracts were inserted into the general part of the law of obligations of the 1959 CC without any express reference as to their

failing to comply with rules of contractual nature, placed into supervisory law could lead to private law sanctions.⁶ It was easy to recognise that many rules of Chapter XLV of the 1959 CC represented different values and to solve such conflicts required the reconsideration of insurance contract law.

The Hungarian government passed its decision on the preparation of the new Civil Code in its Resolution Nr. 1050/1998. (IV.24.) Korm. The concept of the new legislation, prepared by the Codification Committee, chaired by *Professor Lajos Vékás*, was approved by the Resolution Nr. 1003/2003. (I.25.) Korm.⁷

The first draft of the new rules of insurance contract was published for discussion in the spring of 2005, as a result of which the text was amended in several places until finally approved by the Committee on 28 November 2006. Afterwards, the project was taken over by the Ministry of Justice, its draft, passed by the Parliament as the Law Nr. CXX of 2009 on the Civil Code, however, has never entered into force, due to the veto of the that-time President of Hungary, László Sólyom (a law professor himself, previously the founding chairman of the Hungarian Constitutional Court). Civil law codification was picked up by the new government after the 2010 elections, directed again by Professor Vékás.

The Civil Code – now also including company law – was passed as the *Law Nr. V of 2013*, entering into force on 15 March 2014.⁸ As the rules of insurance contract law are concerned, however, in the merits, the regulations provided by the failed Law Nr. CXX of 2009 and by the CC are practically identical.

3 Balancing – Values, Principles, Regulation

3.1 Commercial vs Consumer Insurance

According to the concept of the CC, the model of the new regulation of the contracts of insurance shall be *commercial insurance*, flexibility to be balanced by consumer protection measures only where necessary. This was clearly a basic change vis-à-vis the 1959 CC, characterised by *the strict semi-mandatory nature* of Chapter XLV,⁹ its

---

applicability to insurance contracts, as there were some special rules in Chapter XLV on the conclusion of the contract, the practice of insurers avoided the use of the former, based on the principle of *lex specialis derogat legi generali*.

⁶ In the lack of a reference to any private law consequences, the failure of the insurer to comply with its information duties had no impact on the insurance contract, as the respective rules were regulated in the frames of the supervisory law.

⁷ Published in the official gazette Magyar Közlöny Nr. 8/2003 (to the topic of insurance contracts see pp. 104-106). Cf. also the preparatory study by Zavodnyik, József: Tézisek a biztosítási szerződési jog átfogó reformjához (Theses to a comprehensive reform of insurance contract law), Manuscript, 1999

⁸ See also the Law Nr. CLXXVII of 2013 on the enactment and interim regulations concerning the CC (hereinafter referred to as „Ptké”).

⁹ Section 567 para. (1) of the 1959 CC allowed the parties to deviate from the rules of Chapter XLV in the contract in favour of the policy holder, the insured or the beneficiary only, except in transportation insurance and reinsurance.

rigidity becoming more and more an obstacle in corporate insurances, in creating modern solutions in B2B insurance contracts. Instead, the CC offers a *structured* and much *more flexible* approach, with *freedom of contract as the main rule*, maintaining the semi-mandatory character of the regulation only in cases expressly specified, provided *the policy holder is a consumer*.¹⁰

Accordingly, the CC is *semi-mandatory* in view of the following rules, provided the policy holder qualifies as consumer:

- a) the conclusion of the insurance contract via the implicit behaviour of the insurer; the aggravation of risk; the consequences of non-payment of the premium; the reinstatement of cover; the duty of the insured to prevent and mitigate losses; the information duties of the policy holder and the insured prior to and after the conclusion of the contract as well, as to the notice of the insured event; the settlement between the insured and the victim; the premium, if any, to be paid in case the contract is terminated; the discharge of the insurer from its duties of payment; the subrogation rights of the insurer (section 6:455)
- b) the rules of the chapters on life, accident and health insurances are all semi-mandatory, in case the policy holder is a consumer (section 6:456).

The freedom of contract, as the main underlying principle of Title XXII of the CC is not only the appreciation of the fact that in the corporate business the bargaining position of the policy holder vis-à-vis the insurer is much stronger and clients may make extensive use of the services of professional brokers. Freedom of contract might be an incentive for insurers to develop a *broader scale of products*, too.

Concerns, expressed in the literature, envisaging even the potential abuse of freedom of contract by insurers,¹¹ have not realised, due to the effect of general consumer protection legislation, including the rules on unfair contract terms and abusive clauses, harmonised with the respective EU directive.

It is interesting to remark, that Hungarian courts share the international trend to interpret rules, offering immunity to certain terms of contracts, based on general conditions of contract, under the „fairness test”¹² *rather restrictively*, therefore in insurance contracts judicial control seems to prevail in a broader area, than dogmatics of insurance contract law itself would support the reasoning of courts.¹³

---

¹⁰ Note that according to item 3 of section 8:1 para. (1) CC a consumer is „a natural person acting beyond his or her profession, occupation or trade”.

¹¹ Cf. Oroszlán, Zsuzsa: *A biztosítási szerződések jogának újdonságai a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerint (New rules in insurance contract law in the Law Nr. V of 2013 on the Civil Code)*, ÜgyvédVilág (LawyerWorld), 2013 May.

¹² As per Article 4(2) of the Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts *OJ* 1993 L 95, p. 29.: „Assessment of the unfair nature of the terms shall relate neither to the definition of the main subject-matter of the contract nor to the adequacy of the price and remuneration, on the one hand, as against the services or goods [supplied] in exchange, on the other, in so far as these terms are in plain, intelligible language”. This rule had been inserted into Section 209 para. (5) of the 1959 CC and maintained by Section 6:102 para. (3) of the CC.

¹³ For a critical analysis cf. Takáts, Péter: *Unfair insurance contracts? A case study*, in: Liber

3.2 Dogmatics vs Pragmatic Solutions

The dogmatics of Hungarian insurance contract law traditionally requires the existence of an *insurable interest* as a *sine qua non* of the insurance contract. Whereas the 1959 CC referred to this only by identifying the person eligible for insurance (section 548), the CC explicitly defines insurable interest as a *pre-condition of a valid insurance contract*. The second sentence of section 6:440 declares indemnity insurances and group insurances of fixed sums null and void, if made in the absence of insurable interest, whereas section 6:475 requires the *written consent of the insured* to any individual insurance of fixed sums in case it is made by a different person, relating to this requirement as the expression of the existence of an insurable interest. The first sentence of section 6:440 defines insurable interest as a vested interest in avoiding the occurrence of an insured event under some form of property or personal relationship.

The *lapse of insurable interest* during the period of insurance leads to the termination of the contract.¹⁴ The CC, however, establishes two exceptions under this rule, from pure pragmatical reasons:

- a) as per section 6:454 para. (3): „The legal effects attached to cases of lapse of interest in the insurance shall not apply, if the lapse of interest results solely from the transfer of ownership of the insured property, and the property in question was held by the new owner previously under a different title. In that case, insurance cover shall pass together with ownership, and the former and the new owner shall be jointly and severally liable for premium payments due at the time of transfer of ownership. The contract may be terminated by either of the parties within thirty days after gaining knowledge of the transfer of ownership, by giving thirty days’ notice.” This rule is set to regulate a specific situation, rather typical at the end of certain contracts of leasing, the ownership of the leased property being automatically transmitted to the lessor, whereas the property had been insured by the leasing company. The reasoning behind the rule is similar to that of Article 12:102 of PEICL,¹⁵ however, with a narrower scope of application.
- b) According to section 6:442 para. (4) the contract on group insurance may provide that „termination of the relationship between the insured and the policy holder shall not affect the insurance cover”. This rule is for the potential benefit of the insured, allowing an arrangement of not losing cover in case this

---

Amicorum in Honour of Ioannis K. Rokas (ed. Lambros Kotsiris, Kyriaki Noussia), Nomiki Bibliothiki, Athens, 2017. pp. 346-355. Cf. also the overview by Molnár, István: *A tisztességtelen szerződési feltételek és az egyoldalú kogencia viszonya a biztosítási szerződések jogában (Unfair contracts and semi-mandatory rules in the law of insurance contracts)* – Lecture on the 20th Conference of the Hungarian Lawyer’s Association (Pécs, 9-10 October 2003)

¹⁴Section 6:454 para. (2) CC. Strictly speaking, from a pure dogmatical point of view, this solution is not fully correct. The first draft of the Title on insurance contracts in 2005 phrased the consequence of the lapse of insurable interest as the contract „becoming null and void”. However, after a discussion, the Ministry of Justice decided for a more neutral formula.

¹⁵ Cf. Basedow, J.–Birds, J.–Clarke, M.–Cousy, H.–Heiss, H.–Loacker, L. (eds.): *Principles of European Insurance Contract Law (PEICL)*, 2nd Expanded Ed. Sellier, Köln, 2014. p. 280 ff.

person leaves the group, which would otherwise qualify a lapse of interest. Such agreement may be made either at the time of the conclusion of the group insurance contract or in a later time.

A similar interplay between traditional dogmatics and pragmatical solutions may be found at the new regulation of *overinsurance*. Hungarian insurance contract law is *uniquely severe* in sanctioning overinsurance. Following firm practice since the late 19th century, section 549 para. (1) of the 1959 CC declared the insurance contract *null and void* in its part where the sum insured exceeded the „real value” of the insured property and ordered the respective part of the premium to be reimbursed to the policy holder. Judicial and company practice, strictly following dogmatics, tackled with the problem of *multiple insurance* also from this point of view. Accordingly, in case of an already insured property, any subsequent insurance contract, made either unintended or deliberately, might be valid only in the part the prior insurance had not covered the full value (e.g. underinsurance) or the subsequent insurance provided cover against additional risks. Obviously, as a central database on insurance policies exists only in the area of mandatory third-party motor liability insurance,¹⁶ it was practically impossible to track down multiple insurances and in cases where the insurer, to which the loss was reported, suspected there might be another policy, issued earlier, to cover the same risk, the adjustment of the loss might easily have become a lengthy ping-pong game.

As it was deeply embedded in the general practice, the CC did not change the strict approach to overinsurance, only the wording of the respective rule was slightly amended, in compliance of dogmatics. As per section 6:458 para. (1) CC any agreement for an insurance cover that is higher than „*the value of the insured interest*” shall be null and void and the premium shall be reduced accordingly.

The rules on overinsurance, however, *do not apply* to multiple insurance, defined by section 6:459 para. (1) CC as the same interest being insured by more than one insurance company independently. Multiple insurance now *does not affect the validity* of any of the parallel agreements, thus the insured person shall have the right to submit his claim to one or more of these insurance companies of his choice. The insurance company to which a claim is submitted shall be liable to make a settlement payment under the terms and conditions fixed in the respective policy and up to the sum insured as specified therein, with a right to share the paid insurance money afterwards with the other participant insurers proportionally [cf. section 6:459 paras. (2) and (3)].¹⁷

3.3 Legal Certainty

One of the unique features of Hungarian insurance contract law in Europe was the *automatical termination* of the contract of insurance upon the failure of the policy holder to pay the insurance premium. As per section 543 para. (1) of the 1959 CC the contract terminates after the expiry of a 30 days’ grace period after the due date,

---

¹⁶ Cf. sections 46 to 50/A Gfbt.

¹⁷ This solution follows Article 8:104 of PEICL. Cf. Basedow, J.–Birds, J.–Clarke, M.–Cousy, H.–Heiss, H.–Loacker, L. (eds.): *Principles of European Insurance Contract Law (PEICL)*, 2nd Expanded Ed. Sellier, Köln, 2014. pp. 250-254.

provided the premium was not paid and the insurer did not approve any respite or commenced a lawsuit to claim the premium. Steady practice of the courts confirmed that the insurer was not under any duty to send a reminder about the possibility of the termination in case of non-payment.

However, the most problematic issue was not the lack of the duty of the insurer to remind the policy holder to the delay, but the *controversial practice* of this rule. One could observe that insurers tended to accept late payments (even those, made fifty-sixty days subsequent to the due date) without applying any consequences, however, this usage did not prevent them to revoke strictly the termination of the cover *in case of any loss*, occurring after the expiry of the 30 days' grace period. Courts also could not help policy holders in this situation: as insurance contracts require a written form, they *may not be amended* solely by the implicit conduct – the acceptance of the late premium payment – of the insurer.¹⁸

This is why the CC changed the rule, the new regulation being *semi-mandatory* in consumer insurance. As per section 6:449 para. (1) CC, in the event of the non-payment of the premium as due, the insurer shall dispatch a *written reminder* with a payment deadline of thirty days from the date of the reminder to the party in default, also indicating the potential legal consequences. In case of non-compliance within this additional period, the contract shall be terminated with a retroactive effect to the *original due date*, except if the insurance company forthwith moves to enforce its claim in a judicial process. The new regulation maintains the legal tradition of the contract to terminate automatically in case of the non-payment, however, this effect being conditional on the written reminder and the omission to pay during the additional period.

Another problem, however, of less significance, was created by section 554 of the 1959 CC, according to which the cover for the current insurance period shall be *reduced* by the loss paid for the same insurance period, unless there is a reinstatement of the cover against additional premium paid by the policy holder. Insurers certainly made use of this rule, however, without warning the insureds, who were many times caught by surprise not to be paid in full in case of a second larger loss during the year. Judicial practice also denied any specific information duty of the insurer.

Whereas the CC maintained the above mentioned rule in section 6:461 para. (1), there are further conditions added. Section 6:461 para. (2) allows the insurer to apply the reduction of the cover only if the policy holder *has been advised* about the consequences in writing not later than at the time of the settlement of the claim and also been informed about the *additional premium necessary to the reinstatement* of the cover. As per para. (3), the contract may remain in force with the reduced sum insured only if the policy holder did not make use of the option to have the cover reinstated. This regulation is also semi-mandatory in consumer insurance.

A further issue of legal certainty was related to the fact that according to the common interpretation of the 1959 CC, it was always the future policy holder (the

---

¹⁸ Cf. the decision of the Metropolitan Court of Budapest *Főv.Bír. 41.Pf.20.365/2000*, discussed also by Takáts, Péter: *A biztosítási szerződések (Contracts of insurance)*, in: Wellmann, György (ed.): *Polgári jog – Kötelmi jog (Civil law – Law of Obligations)*, 2nd Expanded Edition, HVG-ORAC, Vol. VI. Budapest, 2014. p. 388.

„applicant”), that submitted a proposal to the insurance contract and the insurer had a deadline of fifteen days to assess the risk and take a decision on its acceptance.¹⁹

In the practice, the first axiom was soon questioned by the practice, as soon as a real insurance market was established in Hungary. In the corporate sector, larger enterprises usually invited insurers to tenders at renewals. Here, the competitors were asked to provide firm insurance offers and not only indications, on the basis of which applications would have been made. The CC confirms this development by subsuming the conclusion of insurance contracts *under the general rules*.²⁰ The regulation, however, is not mandatory, hence insurers are allowed to provide standard contract documents that put the client into the applicant’s position.

The risk assessment period of fifteen days created more controversies in the practice. First, the general semi-mandatory nature of Chapter XLV of the 1959 CC precluded the insurers to set *longer periods* even if such could have been necessary in life insurance, as the medical examination of the applicant, if required, was hardly manageable within such a short notice. Second, in cases when the insured event did occur after the application had been made, but before the expiry of the fifteen days’ deadline, insurers usually *rejected the application*, referring to the negative outcome of the risk assessment to avoid payment, even if the insurance documents were signed and the first instalment of the premium was paid. The vast majority of decisions by the courts in such cases held that insurers might reject applications within the risk assessment period *at their discretion*, trying, however, to provide protection to applicants by requiring that the letter on the rejection also be received by the applicant within this period, thereby cutting the deadline by days in the practice.

The CC offered a radical change in both situations. First, as per section 6:443 para. (3) the offeror *shall be bound by the offer* for a period of fifteen days from the time when it was made, or for sixty days if a health risks assessment is required for the evaluation of the offer – this is, however, an optional rule, permitting the parties to find the appropriate arrangement required by the circumstances of the case. Second, section 6:444 para. (3) provides a solution to the problem of the insured event occurring during the risk assessment period, based on the general principle of the *prohibition of the abuse of law*.²¹ As in the practice, insurers usually defer the acceptance of smaller and standard risks in advance to lower levels of their organisations, as a result of prior general actuarial assessments of the risk, the CC allows the insurer to refuse the application only if the insurer’s documentation (proposal form, webpage) contains an express warning to this effect, and it is instantly clear from the nature of the insurance cover requested or from other circumstances of the cover that an individual risk assessment is necessary to accept the application.

---

¹⁹ This was derived from the rule about the consequences of the failure of the insurer to respond, that are discussed *infra* [12](#).

²⁰ This means that any of the parties may make an offer to an insurance contract. The new approach of the law is implicitly suggested by the wording of section 6:443 para. (3) speaking about the „offeror” (and not the „applicant”) when regulating the binding force of the offer. Cf. Takáts: *op.cit.* (Fn. 18 *supra*), pp. 380-381.

²¹ Cf. section 1:5 para. (1) CC.

3.4 Contract Certainty

The rules in section 537 para. (2) and (3) of the 1959 CC represented another unique feature of Hungarian insurance contract law. Accordingly, the insurance contract shall also be deemed to be concluded, if the insurer *did not respond* to the application for insurance within fifteen days, however, in case the contents of such contract differ from the general conditions of the insurer, the insurer may propose its amendment in writing within further fifteen days in order to have it adjusted to its general conditions. Should this proposal be rejected or remain unanswered by the policy holder within the same deadline, the insurer would be entitled to cancel the contract in writing, subject to 30 days' notice.

The *raison d'être* of this rule, among an environment, characterised by the insurance monopoly of the state, was certainly the *protection of the private person* seeking insurance, allowing him to rely on his application sent to the monopoly insurer even if the bureaucracy of the latter was unable to react within fifteen days. In the practice, however, there were many cases when insurance contracts with rather untypical contents were made this way, as insurers were often unable to check offers against their general conditions even within the further fifteen days the law allowed for corrections. Establishing the contents of insurance contracts, concluded by the implicit conduct of insurers, became even more complicated with the consumer protection legislation about the information duties of the insurer. Even if the offer of the applicant was made on the proposal form of the insurance company, there was often no evidence that such information duties were performed and the applicant had access to the terms and conditions at the time the offer was dispatched.

It is not surprising, that the rule underwent a *thorough revision* during the codification. By excluding corporate insurance, its scope of application became restricted to *consumer* insurance, subject to the following conditions:

- a) the *relevant period*, after the expiry of which the contract shall be deemed to be concluded as a result of the failure of the insurer to respond to the offer is generally fifteen days, or sixty days if a health risk assessment is required for the evaluation of the offer, the deadline starting with the reception of the application,
- b) the offer shall have been made on the *standard* proposal form (electronic surface, website etc.) used by the insurance company, with reference to the *applicable tariff*,
- c) the *information duties* of the insurer shall have been performed at the time the application was made.²²

In case all these conditions are met, the inception date of the contract shall be the day, following the expiry of the risk assessment period, the insurer to carry the risk with a retroactive effect from the date the offer was conveyed to the insurance

---

²² Section 6:444 para. (1) CC.

company, its contents as per the offer.²³

3.5 Group Insurance

In Hungarian insurance contract law, the *first regulation of group insurance* was provided by the CC. This is why it might be interesting to introduce the respective rules.

As per section 6:442 para. (1) in group insurance the insured persons are identified on the basis of their *affiliation to an organisation or of a relationship*, legal or other, between the insureds and the policy holder, further *the insurer's assessment and acceptance of the risk takes place in view of the group itself and not with respect to the constituent persons individually*. If the insured persons are defined in the contract solely on the basis of their membership in a specific group, those shall be regarded as insureds, that were members of such group at the time of the occurrence of the insured event. *Family members* of any member of the group may also be *eligible* for cover.

The CC defines group insurance as a unitary category of law, hence it does not follow the classification of group insurances, provided by the PEICL: according to the CC, the real *differentiating factor* between group insurances and individual insurances is the way, insurers assess and accept the risk.²⁴ Similar legal structures, such as affinity schemes or framework contracts, *might qualify both group or individual insurances*. It would still be an individual insurance, notwithstanding the number of the insureds involved, in case each of the participants is picked up and quoted (or rejected) by the insurers subsequent to an individual assessment of the risk.

The CC made an attempt to provide the practice solutions to most of the issues, connected with group insurances. Still, the regulation is far from complete.

- a) The *information duties* of the insurer shall be performed vis-à-vis the policy holder. The policy holder shall be responsible to notify the insured persons of the statements he has received and of any changes in the policy [section 442 para. (2) CC].
- b) The main principle, that in insurances of fixed sums, the written consent of the insured person, expressing the existence of insurable interest, shall be required for the conclusion and the amendment of the contract, if the policy holder is different from the insured, *prevails also in group insurance*. The lack of the written consent, however, cannot hinder the making of a group insurance contract, its consequence being only that the *nomination of the beneficiary* shall be null and void (section 6:475 CC). On the other hand, in case the insured

---

²³ Section 6:444 para. (2) CC.

²⁴ Part Six of the PEICL differentiates between accessory and elective group insurances, offering partly different rules to these. Cf. Basedow, J.–Birds, J.–Clarke, M.–Cousy, H.–Heiss, H.–Loacker, L. (eds.): *Principles of European Insurance Contract Law (PEICL)*, 2nd Expanded Ed. Sellier, Köln, 2014. pp. 354-366. Note that the authors of the PEICL have also recognised the specific way group risks are underwritten, but did not raise this to an element of the legal definition: cf. *op.cit.* C1 on p. 354.

has already given his written consent to the contract, section 6:479 para. (2) allows the parties to *waive the right of the insured to revoke* such consent in group insurance.

- c) Section 442 para. (3) CC allows the application of a clause in group insurance *to restrict or to exclude the insured person's right to enter the contract and become policy holder*.²⁵ As group insurances usually contain more advantageous terms and conditions, than individual policies, this rule considers the interest of the policy holder that the insured shall not be permitted to achieve such advantages individually by abusing the right to enter the contract.
- d) The right of the insured to *continue cover* is an issue in several legal systems in the EU.²⁶ The CC, however, approaches the problem from a different angle. Instead of establishing complicated rules balancing the interests of the group and the member leaving the group, it rather suggests that *the solution be taken care of by the group insurance contract itself*. Accordingly, section 6:442 para. (4) CC allows the contract to provide that the termination of the relationship between the insured and the policy holder (i.e. the lapse of interest) *shall not affect insurance cover*.

3.6 Liability Insurance

The regulation, provided now by the CC acknowledges *two functions* of liability insurance. The *compensatory* one, having been also a subject in the 1959 CC,²⁷ is dealt with now by section 6:470 para. (1) CC: „Under liability insurance, the insured shall be entitled to demand the insurer to exempt him, in the manner and up to the limit specified in the policy, from paying material damages and pain and suffering, respectively, for which he is legally liable.” As a new rule, section 6:470 para. (2) emphasizes the *protective* function of liability insurance:

„Liability insurance shall cover procedural costs, if incurred under the insurer's guidance or upon its prior consent. The insurer shall be liable to advance the expenses if so requested by the insured.”²⁸

---

²⁵ According to section 6:451 para. (1) CC, if a contract was not concluded by the insured, the insured shall be entitled to enter the contract with a written statement addressed to the insurer. The insurer's consent is not required. Upon entering the contract the rights and obligations conferred upon the policy holder shall pass to the insured person. Para. (2) provides that upon the insured to enter the contract, the insured and the policy holder shall be subject to joint and several liability to pay the premium due for the current insurance period. The insured, entering the contract, however, shall be liable to cover the policy holder's expenses arising from the contract, including previous premium payments.

²⁶ Cf. Basedow, J.–Birds, J.–Clarke, M.–Cousy, H.–Heiss, H.–Loacker, L. (eds.): *Principles of European Insurance Contract Law (PEICL)*, 2nd Expanded Ed. Sellier, Köln, 2014. p. 362. and Article 18:204 PEICL.

²⁷ Cf. Section 559 para. (1) of the 1959 CC.

²⁸ As an optional rule, para. (3) provides that the insurer shall be liable to pay the legal expenses and the interests incurred at the insured also if these exceed the sum insured combined with the settlement payment.

The CC *does not define* the insured event under liability insurance deliberately, allowing insurers to issue policies both on an occurrence-made or a claims-made basis (or combined). Instead, section 6:471, as a new rule, regulates the *notification of the loss* rather strictly. The insured shall – within a deadline stipulated in the contract – notify the insurer in writing, if a claim has been filed with respect to his insured activity, specified in the contract, or if he becomes aware of any circumstance that is likely to give rise to such a claim. An *extended reporting period of at least thirty days* after the termination of the contract shall be provided for the notification of an insured event.

Unlike in most countries of the EU, *action directe* of the victim against the insurer has never been an issue in Hungarian insurance contract law. The reason for this is that already section 559 para. (2) of the 1959 CC – a rule maintained by section 6:472 para. (1) CC – ordered the insurer to pay the amount of settlement *exclusively to the victim*. The insured may claim that the payment be made to him only upon giving evidence to have already settled the claim of the victim himself.²⁹ Accordingly, the main rule is – as defined by section 6:473 para. (1) CC – that the victim shall not be entitled to lodge his claim against the insurer directly,³⁰ instead, the CC expressly allows the victim to sue the insurer for the *judicial establishment* that the insured's liability insurance policy did provide cover for his claim at the time when the loss occurred.³¹

4 The Impact of New Legislation – the First Experiences

The rules of the CC shall apply in case *the inception* of the insurance policy is dated later, than 15 March, 2014 – the day the CC entered into force.³² It is therefore no surprise that in the four years since, final judicial decisions, based on the new regulation in insurance-related disputes have not been published yet. However, following the practice of insurance companies, some valid first observations may already be made.

Freedom of contract was hoped to give an incentive to insurers to further product development, which has not been realised yet. Insurers seem to be interested to use freedom of contract rather *to maintain previous contractual practice and old solutions* in corporate insurance, where possible.

As insurance companies may be seen more and more as the captives of their own

---

²⁹ As per section 6:472 para. (2) CC, the insurer may settle the claim of the victim even if the insured disputes his liability, but on grounds manifestly unfounded.

³⁰ The only exception being mandatory third-party motor liability insurance: the *action directe* is allowed by section 28 para. (1) Gfbt.

³¹ Cf. section 6:473 para. (2) CC.

³² Cf. section 55 para. (1) Ptké.

internal IT systems, it had also been assumed, that new rules of the CC, which are semi-mandatory in consumer insurance contracts, would *necessarily become the default models* and would thereby spread also to the corporate area and change contractual practice, simply by the interests of insurance companies to avoid parallel solutions. Such developments have yet to take place. The reason of this delay might be that there still are a lot of insurance contracts in force, to which the 1959 CC applies, hence the *unavoidable duplicity*. One may, however, observe some *effects of the new rules* in certain areas.³³

A recent study also called the attention how supervisory practice might *adversely influence* insurers in making use of contractual solutions, now fully legal as per the CC, however, not compliant with the *guidelines and recommendations* of the Hungarian National Bank (and the FSA, its predecessor). Though legally non-binding, as such products of soft law serve as the basis of the regular reviews by the supervisory authority, insurers disciplinedly follow these to avoid consequences ranging from fines to the prohibition of the distribution of products in case, according to the opinion of the supervisors, these were in breach of the law or disadvantageous to the interests of insureds (policy holders, beneficiaries etc.).³⁴

Also, hitherto *no effects of the CC* can be seen on the rules of mandatory third-party motor insurance, even though there are conflicting solutions in important areas – in the definition of the policy holder (eligibility), as to the consequences of the non-payment of the premium, to name only a few. It seems, that the current two-tier system in Hungarian insurance contract law would prevail, at least, mid- term.

*Forrás: Insurance Law (ed. Peter Waldgren, Scandinavian Studies in Law, Vol.64, Stockholm,2018 pp. 197-210)

---

³³ It is remarkable, how swiftly the new rule of section 6:461 para. (2) CC on the duties of the insurer relating to the reinstatement of cover changed the practice. Insurance companies immediately started to offer products with automatic reinstatement clauses instead of complying with the new regulation by quoting additional premiums to the reinstatement of the cover on a case by case basis.

³⁴ Cf. Rabár, Olga: *A diszpozitivitás hatása a biztosítási jog komplexitására – Lehetőségek a csoportos biztosítások területén (The effect of non-mandatory rules on the complexity of insurance law – Potential developments in the area of group insurances)*, Dissertation, ELTE JTI, Budapest, 2015.

SZEMELVÉNYEK AZ ÍTÉLKEZÉSI GYAKORLATBÓL

Máshol nem publikált határozatok

2019/II/1

A bank és a biztosító közötti megállapodáson alapuló értesítési kötelezettség elmulasztása nincs közvetlen és direkt okozati összefüggésben a biztosított károsodásával abban az esetben, ha arra saját mulasztása, majd az ezt követő magatartása vezetett, azaz a biztosító magatartása és a felperes károsodása között bármely kártérítési felelősség konjunktív feltétele, azaz az okozati összefüggés hiányzik.

A biztosítási szerződésen alapuló kötelezettségét díj nemfizetéssel elsőként megszegő biztosított biztatási kár címén kártérítést nem követelhet, mert a „biztatási kár” megtérítésének kötelező eleme, hogy a károsodás önhibán kívül következzen be.

rPtk. 4. § (1), rPtk. 6. §, rPtk 277. § (4), (5), rPtk 318. § (1), rPtk 339. § (1), rPtk 536. § (1), 543. § (1), rPp. 272. § (2)

A felperes biztosítási szolgáltatás és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest a rPtk. 6. §-ára alapítva biztatási kár címén. Előadta, hogy a tulajdonát képező .... számú családi házra a Zrt.-vel 2007 októberében Otthonbiztosítást kötött, amit a biztosító a PSZÁF engedélyével az I. rendű alperesre ruházott át. 2011. augusztus 18. napján az ingatlan tetőszerkezete kigyulladt és leégett, szakértői vélemény szerint hét millió forint kárt okozva.

A káreseményt az I. rendű alperesnek bejelentette, amire azt a választ kapta, hogy a szerződés díjfizetés elmaradása miatt 2011. március 31. napján megszűnt. Ezt követően megállapította, hogy valóban a 2011. első negyedévi díját nem fizette be, de a II. és III. negyedévi díjakat igen.

A biztosító a szerződéskötéskor vállalta, hogy ha a biztosítási szerződés megszűnne, úgy a lakóházra kölcsönt nyújtó pénztintézetet harminc napon belül, a díjfizetés elmaradásáról az esedékességtől számított hatvan napon belül értesíti. Az I. rendű alperes ezt a kötelezettségét nem teljesítette, így nem küldött értesítést sem a díjelmaradásról, sem a szerződés megszűnéséről. A csekkek folyamatos megküldésével, illetve azzal, hogy a befizetett díjakat nem utalta vissza, az alperes hallgatólagosan halasztást adott a fizetésre. Ez olyan magatartásnak minősül, hogy joggal és alappal lehetett abban a tudatban, rendelkezik érvényes és hatályos biztosítással.

Bár álláspontja szerint a rPtk. 543. § (1) bekezdése értelmében a szerződés megszűnése is kérdéses, de ha nem is szűnt volna meg, az I. rendű alperesnek kártérítési felelőssége van az értesítések elmulasztása miatt. Az I. rendű alperes a háromoldalú jogviszony keretében a rPtk. 277. § (4) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségét nem teljesítette. Nem fizetés ellenére továbbra is küldte a befizetési csekkeket, és a felperesi befizetést nem küldte vissza, amivel azt a tudatot erősítette, hogy az ingatlanra érvényes biztosítással rendelkezik. Az I. rendű alperes magatartása a rPtk. 6. §-a szerinti tényállást kimeríti, és ezért kártérítési kötelezettség terheli.

A felperes a másodfokú bíróság végzése alapján a II. rendű alperessel szemben a keresetét kiterjesztette, és az I. rendű alperessel szembeni kereseti kérelme tūrésére kérte kötelezni. Keresetét biztatási kárra, illetōleg a szerzōdésen alapulō kárigényre hivatkozva tartotta fenn.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte vitatva mind a jogalapját, mind az összegszerűségét. Előadta, a felperes a káridőpontban hatályos biztosítással nem rendelkezett az általa megjelölt családi házra. Magát a szerződéskötést nem vitatta, de állította, hogy a káridőpontban díj nemfizetés miatt már megszűnt. Az I. rendű alperesnek nem volt a rPtk. 543. § (1) bekezdése szerinti értesítési kötelezettsége a felperessel szemben. A 2011. II. és III. negyedévi díj megfizetéséből nem lehet következtetni az I. rendű alperes által adott halasztásra. A 2011. II. és III. negyedévi díj megfizetését nem tette vitássá, bár állította, hogy a második negyedévi díj megfizetése is az esedékességhez viszonyítva elkésett. Az utólagos díjfizetés nem helyezte a szerződést ismét hatályba.

Az, hogy a felperes részére a díjfizetéshez szükséges csekkeket kiküldte, nem értékelhető úgy, hogy a biztosítási díjat elegendő késedelmesen, a biztosítási feltételekben meghatározott, az esedékességtől számított hatvan napos „türelmi időn” túl befizetni. Tagadta, hogy a csekkek megküldése, a befizetett összeg vissza nem utalása, halasztásnak minősülne. A pénzügyintézzel szembeni kötelezettségvállalása a felperes díjfizetési kötelezettségét nem érinti.

Arra hivatkozott, hogy a felperes és az alperesek által aláírt okirat nem teremtett háromoldalú jogviszonyt. A két alperes egymással szemben fennálló kötelezettségét szabályozta, és a felperes ennek keretében a személyes adatai kezeléséhez járult hozzá. E megállapodásban való felperesi részvételnek nem volt semmilyen kihatása a biztosítási szerződésre, annak célja az volt, hogy a biztosítási jogviszony esetleges megszűnéséről a II. rendű alperes is értesüljön.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

A rPtk. 4. § (1) bekezdése, 6. §-a, 277. § (4), (5), 318. § (1), 339. § (1) és 536. § (1) bekezdése felhívását követően rögzítette, hogy a keresetet elsődlegesen azon az alapon vizsgálta, hogy az I. rendű alperes elmulasztotta a szerződés megszűnéséről értesíteni a felperest a káreseményt megelőzően, így eljárása okán a rPtk. 6. §-ában foglaltak (ún. biztatási kár) alapján felel a bekövetkezett kárért. A rPtk. 4. § (1), illetve 277. § (4) és (5) bekezdésében foglalt szabályok a szerződés teljesítése körében állapítanak meg kötelezettségeket a felek számára. Megszűnt szerződéssel összefüggésben azonban sem a teljesítés kötelezettsége, sem az együttműködés vagy a tájékoztatás kötelezettsége nem merülhet fel.

A díjfizetés elmulasztása miatt a felperesnek számíthatnia kellett arra, hogy a biztosítási szerződés megszűnik, és az ingatlan jogi oltalom nélkül marad. A megszűnés a díjfizetés elmaradásának olyan törvényben és a szerződés rendelkezései között előírt jogkövetkezménye, ami a jog erejénél fogva bekövetkezik, és amellyel kapcsolatban a biztosítót sem előzetes figyelmeztetési, sem pedig utólagos tájékoztatási kötelezettség nem terheli (LB Pf.VIII.24.980/1999/3.). A felperes a 2011. I. negyedévi díjának megfizetését elmulasztotta, sőt a második negyedéves díjat is csak késve fizette meg, így alappal nem számíthatott a szerződés fennállására.

A 2007. október 18. napján tett közös nyilatkozatból eredő kötelezettség megszegésével kapcsolatban kiemelte, hogy az I. rendű alperes jogelődje a II. rendű alperes felé vállalt

értesítési kötelezettséget, így legfeljebb az annak elmulasztásából eredő, a II. rendű alperest ért kárért kellene felelnie. A felperes felé a nyilatkozatból eredően az I. rendű alperesnek nem volt szerződéses kötelezettsége, ilyet tehát meg sem szeghetett. A felperes hivatkozott arra, hogy amennyiben az I. rendű alperes értesíti a II. rendű alperest a biztosítási jogviszony megszűnéséről, ezzel megnyílt volna a lehetősége, hogy a fennálló hiteljogviszonyt felmondja, amelyet megelőző értesítésből, vagy legkésőbb a felmondó nyilatkozatból a felperes értesült volna a biztosítási jogviszony megszűnéséről. Így módja lett volna az ismételt biztosításra, ami megelőzhetette volna az őt ért kárt.

Az I. rendű alperes a II. rendű alperessel szemben fennálló kötelezettségének elmulasztásával a felperest ért kár nem hozható okozati összefüggésbe. A II. rendű alperesnek az I. rendű alperes értesítése nyomán a felperessel szemben értesítési, vagy a jogviszony megszüntetésére vonatkozó kötelezettsége nem keletkezett volna, csak egyoldalú jogosultsága. Nem állítható bizonyossággal, hogy amennyiben az I. rendű alperes a II. rendű alperes szemben fennállt értesítési kötelezettségének eleget tett volna, akkor a felperes a kár bekövetkezésének idején a perbeli ingatlanra vonatkozóan vagyont biztosítási szerződéssel rendelkezett volna. Ebből eredően e mulasztás - közvetlen okozati összefüggés hiányában – nem szolgálhat alapul a kártérítési felelősség megállapításához.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

Változatlan álláspontja szerint a 2007. október 18. napján kelt nyilatkozat három fél részéről történt aláírásával a felek között a biztosítási szerződés megszűnése körében az I. rendű alperest terhelő tájékoztatási kötelezettségre nézve háromoldalú jogviszony jött létre. A II. rendű alperes perbevonása – a Pp. 51. § a) pontjában foglalt rendelkezés megtartása végett – szükséges volt. A felperes a másodfokú bíróság előtti tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az I. rendű alperes együttműködési kötelezettsége a háromoldalú nyilatkozatból származik. Az I. rendű alperes a nyilatkozatból eredő értesítési kötelezettségét elmulasztotta, így a II. rendű alperes nem tudta a biztosítási szerződés megszűnésének jogkövetkezményét levonni, a felperes ennek hiányában, ennek okán nem tudott új biztosítási szerződést kötni. Az I. rendű alperes értesítési kötelezettségének elmulasztását a háromoldalú nyilatkozat megszegésében látta fennállónak.

A rPtk. 318. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 339. § (1) bekezdése alapján a polgári jogi kártérítési felelősségnek négy alapvető feltétele van, melyek közül a jogellenesség, a kár, e kettő közötti okozati összefüggés a kártérítési felelősség szükségképpen eleme, mert bármelyik típusú kártérítési felelősség alapjai.

Nem volt vitatott tény, hogy az I. rendű alperes a 2007. október 18. napján kelt nyilatkozatban foglaltak szerint nem tett eleget a II. rendű alperes irányában fennálló értesítési kötelezettségének, ezáltal a háromoldalú megállapodás erre vonatkozó rendelkezését megszegte. Az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy ezzel a jogellenes magatartásával és szerződésszegésével az I. rendű alperes okozta-e a felperesnél bekövetkezett kárt, fennáll-e az okozati összefüggés.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú ítélet jogi indokolását, hogy az okozati összefüggés az I. rendű alperes értesítési kötelezettségének elmulasztása és a felperesnél bekövetkezett kár között távoli és eshetőleges, hisz nem állítható teljes bizonyossággal az, hogy amennyiben az I. rendű alperes a II. rendű alperes felé az értesítési kötelezettségének eleget tett volna, akkor

a kár bekövetkezésének idején a perbeli ingatlanra vonatkozóan vagyonszociális szerződéssel rendelkezett volna, az ingatlan a vagyonszociális védelme alatt állt volna. Megállapítható, hogy nem történt meg a kölcsönszerződés felmondása, hónapok teltek volna el az I. rendű alperes értesítése és a II. rendű alperes részéről a felperes irányában történő felszólítás megtételére. Az okozati összefüggés tehát az értesítési kötelezettség elmaradása és a felperesnél bekövetkezett kár között távoli és eshetőleges, így nem állhat fenn az I. rendű alperes kártérítési felelőssége, de a II. rendű alperes tőrési kötelezettsége sem. A díjfizetési kötelezettséget szabályozó biztosítási rendelkezés a felperes előtt is egyértelműen ismert volt, a díjfizetés elmulasztása miatt pedig a felperes és az I. rendű alperes közötti jogviszony megszűnt. Emiatt is alaptalan a felperes fellebbezése.

A felperes felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályi rendelkezésként a rPtk. 6. §-át, 318. § (1), 339. § (1), 4. § (1) és 277. § (4), (5) bekezdését jelölte meg. Álláspontja szerint a bíróságok által megállapított tényállás alapján az I. rendű alperes kárfelelőssége mindkét általa nevesített jogalapon fennáll.

A peres felek közötti háromoldalú jogviszonyt nem a felek közös nyilatkozata hozta létre. A felperes azért került a jogviszonyba az I. rendű alperes jogelődjével, azért kötött vagyonszociális, és főleg azért vele kötötte meg azt, mert a II. rendű alperes előírta. A felek háromoldalú nyilatkozata ezt a háromoldalú jogviszonyt lényegében deklarálja, illetőleg bizonyos kötelezettségekkel kiegészíti. A II. rendű alperessel szemben fennálló jelzési, értesítési kötelezettség nem cél és ok nélküli volt, az a biztosítót a biztosítási jogviszony fenntartása, a hitelfedezet meglétének biztosítása céljából terhelte, melynek megtörténte esetén a II. rendű alperest a rPtk. 4. § (1) és 277. § (4)-(5) bekezdése alapján is terhelte volna az értesítési kötelezettség.

Nem egy egyszerű vagyonszociálisról volt szó, hanem egy hitelfedezeti biztosításról, mely fedezetül szolgált az általa felvett kölcsönhöz, tehát a biztosító jogszabályon alapuló együttműködési kötelezettsége is nagyobb és szélesebb körű, mint általában.

Mindezekhez járult még az I. rendű alperes azon magatartása, hogy a befizetési utalványokat továbbra is megküldte, a biztosítási díjat elfogadta.

A háromoldalú nyilatkozat biztosítékot jelentett mindhárom félnek.

Az I. rendű alperesnek azért, mert alappal bízhatott abban, hogy a biztosítási díj esetleges elmaradása esetén a pénzügyi kikényszeríti a további díjfizetést, tudták ugyanis, hogy a kölcsönszerződésnek ez az egyik biztosítéka, és a felperes nem kockáztathatja a kölcsönszerződés felmondását.

A II. rendű alperesnek azért jelentett biztosítékot, mert az esetleges káresemény bekövetkeztekor a hitel fedezetét képező ingatlan vagyonszociális védelemmel, egy esetleges kár bekövetkezése esetén is megfelelő fedezet áll rendelkezésre az általa nyújtott kölcsön visszafizetésére. A felperes joggal bízhatott abban, hogy nem maradhat biztosítási védelem nélkül még akkor sem, ha késik vagy mulaszt a díjfizetéssel, hiszen a biztosító erről értesíti a bankot, akinek pedig nyomós érdekében áll a biztosítási szerződés érvényességének és hatályának fenntartása, ráadásul a kölcsönszerződés alapján mint szerződéses partnert az együttműködési kötelezettség is terhelte.

Ezek az okok természetesen közvetett okoknak minősülnek, azonban nem távoli és eshetőleges jellegűek a kár bekövetkezése szempontjából, hanem közvetett és releváns okok. A kár bekövetkezésének elsődleges közvetett oka a biztosítási szerződés megszűnése, a biztosítási

jogviszony hiánya. Ennek azonban egyik lényeges és releváns oka a biztosító társaság már részletezett magatartása, mulasztása, szerződéses kötelezettségének nem teljesítése, melyek nélkül nem kerülhetett volna sor a kölcsönszerződés biztosítékaként megkötött biztosítási szerződés megszűnésére, illetve arra, hogy a szerződés esetleges megszűnésekor ne kössenek újabb biztosítást.

Az I. rendű alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, mert az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok egyikét sem sértette meg. A felperes a 2007. október 18. napján kelt „Nyilatkozat” elnevezésű, az I. rendű alperesi jogelőd és a II. rendű alperes, valamint a felperes által is aláírt okiratnak olyan tartalmat és célt tulajdonít, amivel az nem rendelkezett. Nyomatékosan hivatkozott arra, hogy a vagyonbiztosítási szerződés nem képezte a kölcsönszerződés biztosítékát. A kölcsönszerződés biztosítékát a II. rendű alperes javára kikötött jelzálogjog és a kölcsönszerződésben kikötött életbiztosítás képezte, amint az a felperes által a fellebbezéséhez mellékelte kölcsönszerződés V. fejezetében foglaltakból is kitűnik.

Sem a „Nyilatkozat” tartalmából, sem a felperes II. rendű alperessel megkötött kölcsönszerződéséből nem következik, hogy a II. rendű alperest akár a régi Ptk. 4. § (1) bekezdése, akár a 277. § (4) és (5) bekezdése alapján a felperes irányában értesítési kötelezettség terhelte volna abban az esetben, ha az I. rendű alperestől a felperes díj nemfizetéséről, illetve a biztosítási szerződés megszűnéséről kapott volna tájékoztatást. A II. rendű alperest bármiféle előzetes értesítési kötelezettség nélkül a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondásának joga illette meg arra az esetre, ha a felperes a vagyonbiztosítási szerződést bármely okból a II. rendű alperes előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül megszünteti, vagy díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

A vagyonbiztosítási szerződés alapján az I. rendű alperest (jogelődjét) a felperes irányában nem terhelte a Ptk. biztosítási szerződésekre vonatkozó szabályain és a vagyonbiztosítási szerződés feltételein túlmutató többletkötelezettség. Az Általános Biztosítási Feltételek 10.2.3. pontja szerint a biztosítási szerződés megszűnése után befizetett díj nem helyezi újra hatályba a szerződést.

A felperes a „Nyilatkozatból” nem nyerhetett biztosítékot arra, hogy a kölcsönrel érintett ingatlana nem maradhat biztosítási védelem nélkül, aminthogy az I. rendű alperes sem arra, hogy majd a II. rendű alperes kikényszeríti a felperesnél a biztosítási díj megfizetését. Ilyen jellegű kötelezettségvállalás nincs a nyilatkozatban. Az I. rendű alperes jogelődje és a II. rendű alperes kizárólag tájékoztatási kötelezettséget vállalt, és azt is kizárólag csak egymás irányában. Egyikük sem vállalt kötelezettséget a felperes felé arra, hogy amennyiben egymástól a „Nyilatkozat” szerinti tájékoztatást kapnak, úgy arról a felperest értesítik. A felperes tehát alappal egyik alperestől sem számíthatott értesítésre. A „Nyilatkozat” a felperes perbeli vagyonbiztosítási szerződésének feltételeit, díj megfizetésére vonatkozó kötelezettségét, e kötelezettség elmulasztása miatti jogkövetkezményeket nem érintette.

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy a „Nyilatkozat”-ban foglaltak nem teljesítése miatt az I. rendű alperes kártérítési felelősségét nem mondta ki. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.

A felperes megsértett jogszabályi rendelkezésként a rPtk. 6. §-át is felhívta, bár ezzel kapcsolatban a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló

1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja szerinti követelményt nem teljesítette, a jogszabálysértés tartalmi körülírása, az ezzel kapcsolatos jogi álláspont kifejtése hiányzik. E körben tehát a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a Pp. 272. § (2) bekezdése szerinti tartalmi követelményeknek. A Kúria ennek ellenére megjegyzi, hogy a régi Ptk. 6. §-a szerinti „biztatási kár” megtérítésének kötelező eleme, hogy a károsodás önhibán kívül következzen be. Mivel a biztosítási szerződés a díj nem fizetése okán szűnt meg, a felperes részéről az önhiba hiánya nem állapítható meg.

A rPtk. 4. § (1), 277. § (4) és (5) bekezdése szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megsértésén keresztül megvalósuló, a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősséget illetően a jogerős ítélet érdemben és jogi indokait illetően is helyes álláspontot tartalmaz.

Ezzel kapcsolatban a Kúria annak tulajdonít jelentőséget, hogy aki a biztosítási szerződésen alapuló kötelezettségét elsőként megszegte, az maga a felperes volt, amikor 2011. I. negyedévi biztosítási díjat nem fizette meg. Függetlenül attól, hogy a II. és III. negyedévi díjat megfizette (igaz az előbbit is késedelmesen), már egyetlen díj megfizetésének elmulasztása a biztosítási szerződés megszűnését eredményezte (Biztosítási feltételek 10.2.3. pont), ezzel a felperesnek a biztosítási szerződés feltételei folytán tisztában kellett lennie.

A „Nyilatkozat” szerinti, az I. rendű alperest a II. rendű alperes irányában terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítése vagy elmulasztása a biztosítási szerződés megszűnését nem érinti. A felperes nem igazolta, hogy a közte és a II. rendű alperes közötti megállapodás kiterjedt arra, hogy a per tárgyát képező vagyonbiztosítási szerződés bármely okból történő megszűnése esetén, valamely türelmi idő biztosítása mellett a II. rendű alperes módot adott volna új biztosítás megkötésére. Ezzel szemben a kölcsönszerződés 1. h.) pontja értelmében a II. rendű alperes jogosult volt a szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha a felperes az ingatlanra kötött vagyonbiztosítást bármely okból a II. rendű alperes előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül megszünteti, vagy a díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

A felperes gondatlanul járt el, amikor észlelve a 2011. I. negyedévi díj elmulasztott befizetését, nem egyeztetette a kölcsön, illetve a biztosítási szerződéseiben foglaltakat, nem járt el az alpereseknél annak tisztázása érdekében, hogyan háríthatja el a mulasztása következményeit. Ezzel szemben könnyelműen bízott abban, hogy – egy részlet meg nem fizetése után, és utólagos megfizetése hiányában is –, a következő részletek teljesítésével a biztosítási szerződése hatályában fennmaradhat.

A Kúria tehát egyetértett azzal, hogy a „Nyilatkozaton” alapuló, alperesek közötti értesítési kötelezettség elmulasztása nincs közvetlen és direkt okozati összefüggésben a felperes károsodásával. A felperes károsodására saját mulasztása, majd az ezt követő magatartása vezetett, vagyis bármely kártérítési felelősség konjunktív feltétele, az okozati összefüggés az I. rendű alperes magatartása és a felperes károsodása között hiányzik.

Mivel e kérdésnek a felperes a felülvizsgálati kérelmében is jelentőséget tulajdonított, rögzítendő, nem felel meg a tényeknek, hogy a vagyonbiztosítási szerződés az „életbiztosítással kombinált Lakásvásárlási kölcsönszerződés” biztosítéka lett volna. A kölcsön biztosítéka a per tárgyát képező ingatlanra vonatkozó jelzálogjog és a felperes által megkötendő „Életbiztosítás” volt. A vagyonbiztosítás megkötése valójában kizárólag a felperes számára szolgált

„biztosítékul” arra, hogy amennyiben a jelzáloggal megterhelt vagyonban a kölcsönszerződés fennállta alatt a biztosítási szerződésben meghatározott biztosítási esemény folytán értékcsökkenés következne be, úgy az ennek ellenére fennálló felperesi teljesítési kötelezettség mögött a biztosító megtérítési kötelezettségét tudhatja.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

(Kúria Pfv. V.22.411/2016/4, Győri Törvényszék 1.Pf.20.194/2016/4, Mosonmagyaróvári Járásbíróság 6.P.20.427/2015/6/II)

***

2019/II/2

Pp. 25. § (4), Pp. 26. § (2), Pp. 32. § (1), Pp. 31. § (2) c), Pp. 37. § b)

A PKKB végzésében megállapította: a felperesek sérelemdíj iránti keresetüket az I. r. felperest ért közúti balesetre alapítják.

A jelen perre már alkalmazandó, Pp. 26. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a felelősségbiztosítási szerződéssel összefüggő törvényi rendelkezés alapján a károsult kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényét a károkozótól eltérő harmadik személlyel szemben is érvényesítheti, e harmadik személlyel szemben indított perre – törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában – az a bíróság, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye, belföldi lakóhely hiányában belföldi tartózkodási helye, vagy ha a felperes nem természetes személy, belföldi székhelye található kizárólagosan illetékes.

A fenti jogszabályhely alapján a perre a törvény kizárólagos illetékességet állapít meg, ezért a bíróság a felperesek által megjelölt általános illetékességi okot nem vehette figyelembe.

Ez viszont azt eredményezi, hogy az I. r. és II. r. felperesek és az alperes közötti perre a Miskolci Járásbíróság, a III. r. felperes és alperes közötti perre a jelen bíróság illetékes kizárólagosan.

Azt a jelen végzés meghozatalánál nem lehetett figyelembe venni – de a kijelölés során bizonyára majd igen –, hogy az I. r. és II. r. felperes Budapest XII. kerületében tartózkodik. A törvény szóhasználata egyértelműen a lakóhely figyelembe vételét írja elő, tartózkodási helyre alapítani a kizárólagos illetékességet csak lakóhely hiányában lehet, az I. r. és II. r. felperesnek ugyanakkor van lakóhelye.

A felperesek eltérő lakóhelye miatt az illetékes bíróság nem állapítható meg, hiszen olyan bíróság nincs, amely a fenti ellentmondások miatt valamennyi felperesre illetékes lenne.

Emiatt a bíróság a Pp. 32. § (1) bekezdése és 31. § (2) bekezdés c) pontja alapján az iratot kijelölésre felterjesztette.

A Kúria végzésében megállapította, hogy a felperesek a PKKB-hoz 2019. július 4-én benyújtott keresetükben sérelemdíj megfizetése iránt indítottak pert az alperes ellen, mint a károkozó felelősségbiztosítójával szemben, a Gfbt. 28. § (1) bekezdése alapján.

A pertárgy értékét 22 millió forintban jelölték meg.

A PKKB illetékességét az alperes székhelye alapján a Pp. 25. § (4) bekezdésére alapították megjegyezve, hogy a felperesi pertársaság a Pp. 37. § b) pontján alapul, mert a perbeli követelések ugyanabból – a balesettel okozott kár megtérítése iránti – jogviszonyból erednek. Keresetükben előadták, hogy bár az I-II. rendű felperes állandó lakóhelye Miskolcon található, 2018-ban Budapestre, költöztek, figyelemmel arra, hogy a miskolci házuk nem volt akadálymentes. A perbeli baleset következtében az I. rendű felperes állandó testi erőt igénylő rendszeres segítségre szorul, amelyre kizárólag a fővárosban élő III. rendű felperestől számíthatnak. Ezért 2018. november vége óta Budapesten a megjelölt címen laknak.

A PKKB végzésében az iratokat a Kúriához terjesztette fel az eljáró bíróság kijelölése végett. Határozatát azzal indokolta, hogy a Pp. 26. § (2) bekezdése a perbeli jogvita elbírálására kizárólagos illetékességet állapít meg, ezért a felperesek által megjelölt általános illetékességi okot nem vehette figyelembe. Ez viszont azt eredményezi, hogy az I. és II. rendű felperesek, s az alperes közötti perre a felperesek állandó lakhelye szerinti Miskolci Járásbíróság, míg a III. rendű felperes és az alperes közötti perre a PKKB a kizárólagosan illetékes bíróság. A PKKB végzése meghozatalánál nem vehette figyelembe azt, hogy az I. és II. rendű felperes Budapest XII. kerületében tartózkodik, de a kijelölés során a bíróság erre bizonyára figyelemmel lehet.

A törvény szóhasználata egyértelműen a lakóhely figyelembe vételét írja elő, tartózkodási helyre alapítani a kizárólagos illetékességet csak lakóhely hiányában lehet, az I-II. rendű felperesnek ugyanakkor van lakóhelye. A felperesek eltérő lakóhelye miatt az illetékes bíróság nem állapítható meg, mert nincs olyan bíróság, amely a fenti ellentmondások miatt valamennyi felperesre illetékes lenne. Ezért a Pp. 32. § (1) bekezdésére, valamint a 31. § (2) bekezdés c) pontjára hivatkozva terjesztette fel az iratokat a Kúriához az eljáró bíróság kijelölése végett.

A Kúria az eljárás lefolytatására a Budai Központi Kerületi Bíróságot (a továbbiakban: BKKB) jelölte ki az alábbi indokokra tekintettel:

A Pp. 26. § (2) bekezdése akként rendelkezik hogy ha a felelősségbiztosítási szerződéssel összefüggő törvényi rendelkezés alapján a károsult kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényét a károkozótól eltérő harmadik személlyel szemben is érvényesítheti, e harmadik személlyel szemben indított perre – törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában – az a bíróság, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye, belföldi lakóhely hiányában belföldi tartózkodási helye, vagy ha a felperes nem természetes személy, belföldi székhelye található kizárólagosan illetékes.

A Gfbt. 28. § (1) bekezdése szerint a károsult kártérítési igényét e törvény alapján, a biztosítási szerződés keretei között a károkozó gépjármű üzemben tartójának biztosítójával szemben közvetlenül, illetve az e törvényben meghatározott esetekben a Kártalanítási Számla kezelőjével szemben jogosult érvényesíteni.

A felperesek a Pp. 37. § b) pontja szerinti célszerűségi pertársak, mert a perbeli követeléseik ugyanabból a jogviszonyból erednek.

A Pp. 30. § (1) bekezdése szerint a bíróság illetékességének megállapításánál a keresetlevél beadásának időpontja az irányadó.

A keresetlevélben előadottakból az állapítható meg, hogy az I-II. rendű felperesek 2018 óta életvitelszerűen a budapesti címükön laknak, mivel az I. rendű felperes a perbeli baleset

következményeként rendszeres ápolásra szorul, melyet a III. rendű alperes tud részére családi körben nyújtani. Az I. és II. rendű felperesek tényleges lakóhelye tehát Budapest XII. kerületében található.

A Pp. 37. § b) pontja az alábbiak szerint rendelkezik: Több felperes együtt indíthat pert, illetve több alperes együtt perelhető, ha a perbeli követelések ugyanabból a jogviszonyból erednek.

A Kúria a kifejtett indokokra tekintettel a Pp. 31. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés c) pontja alapján eljárva a per elbírálására az I. és II. rendű felperes tényleges lakóhelye szerint kizárólagosan illetékes BKKB-t jelölte ki és erről a felterjesztő bíróságot értesíti.

Kúria, Pkk.II.24.754/2019/2. sz. végzés

Beküldte: dr. Oroszlán Zsuzsa ügyvéd, Budapest

***

2019/II/3.

I. A biztosító gazdasági-üzletpolitikai döntési kompetenciájába tartozik a hitelbiztosító azon döntése, hogy egy adott gazdasági társaság tekintetében a hitellimit visszavonásáról döntött, mert tudomására jutott, hogy a cégcsoport tagja(i) vonatkozásában fizetéképtelenség miatt eljárás indult. A biztosítónak ez az eljárása a szokásos gazdasági tevékenysége keretein belül maradt, jogos üzleti érdekeinek megfelelő volt, amely a kártérítési felelősséget megalapozó, felróható magatartásnak nem minősíthető.

II. A jogsértésért fennálló felelősséget nem teszi megállapíthatóvá a közlés, amennyiben a valóságnak megfelel, önmagában amiatt, hogy az üzletfelek körében az érintett személy hátrányos piaci megítélését váltja ki, vagy a bizalom meggyengítésére alkalmas.

Alkalmazott jogszabályok: Ptk. 2:45. §, Ptk. 6:519. §

Az alperes hitelbiztosítási szolgáltatást nyújt az ügyfelei részére. Az alperes ügyfelei közül több az I. rendű felperessel állt üzleti kapcsolatban. A biztosítottak az I. rendű felperes részére teljesített szállításokból eredő követeléseik biztosítására az I. rendű felperesre mint vevőre vonatkozó hitellimitet igényeltek. Az alperes az I. rendű felperesre vonatkozó hitellimit alapján, az abban foglalt összeg erejéig biztosítási fedezetet nyújtott a biztosítottak részére az I. rendű felperes mint vevő fizetéképtelensége vagy nem fizetése esetére.

Az I. és II. rendű felperes gazdasági társaságok az „A” Kft. és a „B” Kft. tulajdonában állnak. Az „A” Kft. és a „B” Kft. tulajdonosa F. R., az I. rendű felperes vezérigazgatója házastársa F-né M. R.

[3] „A” Kft. tulajdonában állt 2011. szeptember 8-áig a „C” Kft. Ez utóbbi gazdasági társaságban a 2011. július 15-én megindult végelszámolási eljárás során az „A” Kft. tulajdonjoga megszűnt, majd a gazdasági társaság ellen 2012. október 25-én felszámolási eljárás indult.

[4] Az „A” Kft. tulajdonában állt 2011. szeptember 13-áig a „D” Kft. Ez utóbbi gazdasági társaságban a 2011. július 15-én megindult végelszámolási eljárás során az „A” Kft.

tulajdonjoga megszűnt, majd a gazdasági társaság ellen 2012. május 11-én felszámolási eljárás indult.

[5] F. R. tulajdonában állt az „E” Kft., amely ellen 2006. november 13-án indult felszámolási eljárás.

Az alperes 2014. december 15. és 2015. január 1-e között kilenc tájékoztató levelet küldött ki a saját ügyfelei részére szlovák, német, holland, magyar, olasz és angol nyelven. A levél tartalma szerint az I. rendű felperes vonatkozásában 2014. december 15-étől a fedezet törlésre került. A szlovák, német és olasz nyelven megfogalmazott levelekben magyarul az alábbi megjegyzések kerültek feltüntetésre:

„001 A határozat a legfrissebb információkon alapul

002 Fizetésképtelenségi eljárás indult. A fenti esemény nem a fenti vevőre vonatkozik, hanem a vevő vagy társult társaságok csoportjának egyéb tagjára (tagjaira).

003 Ez a hitelkeret 2014. december 15. hatállyal került törlésre”

Holland és angol nyelven – egyebek mellett – az alábbi közlést küldték meg az alperes ügyfeleinek: „Fizetésképtelenségi eljárások kerültek megindításra, iktatásra vagy megkezdésre. Az említett esemény nem magára a vevőre vonatkozik, de a vevői csoport tagjaira vagy a vevővel összefüggésben álló vállalatokra vonatkozik.”

Az alperes a postai megküldéssel egyidejűleg az általa működtetett „X” rendszerben is közzétette a közleményét, amelyhez kizárólag az alperes ügyfelei saját azonosítóval és jelszóval férhettek hozzá. A közlemények ezen az elektronikus felületen angol nyelven voltak elérhetők.

A felperesek keresetükben 200.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérték az alperest kötelezni, elsődlegesen a Ptk. 6:31. § alapján egymás közötti megosztás szerint, másodlagosan egyetemleges kötelezésüket kérve. Harmadlagosan kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest 162.242.220 forint kártérítés, továbbá 37.757.780 forint sérelemdíj megfizetésére a felperesek között a Ptk. 6:31. § szerinti megosztás alapján, negyedlegesen az előbbi összegű kártérítés és sérelemdíj megfizetésére egyetemlegesen kérték az alperes kötelezését. Kereseti álláspontjuk szerint az alperes annak valótlan közlésével, hogy a felperesekkel összefüggésben fizetésképtelenség merült fel, megsértette a felperesek jóhírnevét, ezért kérték a Ptk. 2:52. § és 2:53. § szerinti szankciók alkalmazását.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a közlés alapján a felperesek nem beazonosíthatók, a közlések nem a felperesre vonatkoznak, amennyiben a kapcsolat mégis megállapítható lenne a közlés és a felperesek személye között, a közlés nem valótlan a felperesek tulajdonosi köre és korábbi gazdasági társaságaik cégtörténete miatt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A felperesek fellebbezése alapján eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Érdemben egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a kifogásolt közlések nem azt állítják, hogy a fizetésképtelenségi eljárás a vevő, az I. rendű

felperes vonatkozásában indult, hanem éppen azt rögzítik, hogy a tájékoztatás nem a vevőre, hanem a vevő vagy társult társaságok csoportjának egyéb tagjára, illetve tagjaira vonatkozik. Ebből következően a II. rendű felperes a közléssel összefüggésben semmilyen módon nem azonosítható, arra is tekintettel, hogy a II. rendű felperes vonatkozásában az alperes a saját ügyfelei részére hitellimitet nem bocsátott rendelkezésre, továbbá a megküldött levelekben a II. rendű felperes említésre sem került. Ezért megalapozottan került sor a II. rendű felperes keresetének elutasítására.

A másodfokú bíróság nem értett egyet ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a sérelmezett közlés nem az I. rendű felperesre vonatkozik, ezért a jóhírnév megsértése fogalmilag kizárt. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az I. rendű felperes személye a sérelmezett közlésekből felismerhető, az abban foglalt állítások az I. rendű felperessel összefüggésbe hozhatók. A kifogásolt közlés azonban, amit az elsőfokú bíróság is helyesen állapított meg, olyan tényállítás volt, amely nem valótlan, ugyanis nem azt állítja az alperes, hogy a fizetésektelenségi eljárás jelenleg indult meg, hanem mindössze annyit, hogy a közlés a legfrissebb információkon alapul. A fizetésektelenségi eljárásokra vonatkozó tényállítások a valóságnak megfelelnek, és bár a gazdasági élet szereplői a végelszámolás bejelentését, majd a tulajdonosváltást, végül a felszámolási eljárások megkezdését az „A” Kft. vonatkozásában – amely tulajdonosa a felpereseknek – fenntartásokkal kezelhetik, ennek közlése nem jogsértő, figyelemmel arra, hogy a közlésben szereplő adatok a közhiteles nyilvántartásból megismerhetők, a valóságnak megfelelnek. Mindezekre tekintettel a jóhírnév sérelme Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján nem volt megállapítható.

A jogerős ítélet ellen az I. és II. rendű felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen az első- vagy másodfokú bíróság, új eljárásra utasítása, másodlagosan a keresetüknek való helyt adás érdekében, harmadsorban fenntartották igényüket a jog fennállása tekintetében a közbenső ítélet meghozatalára. A felperesek álláspontja szerint az alperes, mint a piacon meghatározó hitelbiztosító sérelmezett közleménye, amelyet az alperes kifejezetten a felperesek piaci partnereihez címzett, olyan körülmények között, hogy a felperes gazdálkodó szervezetekkel és a velük összefüggésbe hozható gazdasági társaságokkal szemben a közlés időpontjában nem volt fizetésektelenségi eljárás, alkalmas volt arra, hogy velük szemben a piaci bizalmat megingassa, ezért számukra kifejezetten hátrányos volt, a jóhírnév sérelmét okozta. Az eljáró bíróságok elzárták annak bizonyításától, hogy a közlemény milyen hatással volt a piaci partnerek felperesekkel szemben tanúsított magatartására, amely az ügy érdemi elbírálására kiható, lényeges eljárási szabálysértés. A felperesek álláspontja szerint a közleményben a jelen időben történt fogalmazás és a „legfrissebb információra” való hivatkozás arra utal, mintha a fizetésektelenségi eljárás a közlés időpontjában lett volna folyamatban. Ilyen peradat azonban nem áll rendelkezésre, ezt a jogerős ítélet által hivatkozott cégjegyzék adatai sem támasztják alá. A közlés a valós tény hamis színben való feltüntetésével is megvalósítja a jogsértést azzal, hogy a fizetésektelenségi eljárásokkal kapcsolatos hivatkozás a II. rendű felperesre mint az I. rendű felperes cégcsoportjának tagjára is vonatkoztatható. Ezért nem mentesíti a jogsértés alól az alperest annak közlése, hogy a tényállítás nem az I. rendű felperessel szemben megindított fizetésektelenségi eljárásra vonatkozik. A jogerős ítélet

sérti a Ptk. 2:52. § (2) bekezdését, mert az alperes a felelősség alól való mentesülését nem bizonyította. A felperesek kártérítési keresettel kapcsolatos felülvizsgálati álláspontja szerint a közlésben szereplő „legfrissebb adatok szerint” kitétel és a felperesekkel összefüggésbe hozott fizetésképtelenségi eljárások alapján a kereskedelmi partnerek azt a következtetést vonták le, hogy a felperesek fizetőképessége kétséges, amely kárt okozott, így önmagában is megalapozza a Ptk. 6:520. § és 6:519. § alapján a kártérítési felelősséget. A perben bizonyították, de a köztudomás szerint is elfogadható, hogy az alperes magatartásával okozati összefüggésben őket kár érte. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév megsértése és a sérelemdíj fizetési kötelezettség mellett tehát az alperesnek felróható magatartás a kártérítési felelősségét is megalapozza.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Kifejtette, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdését nem sérti, továbbá a felülvizsgálati kérelem kereseti kérelemnek való helyt adásra irányuló petituma a kereseti kérelmek indokolásbeli hiányosságai, illetve jogszabályi megalapozottságának hiánya miatt nem teljesíthető, közbenső ítélet pedig a felperesek által előterjesztett keresethalmazat miatt érdemben nem is hozható. Az alperes fenntartott álláspontja szerint – a jogerős ítélet téves megállapításával szemben – a közlésben foglalt állítás az I. rendű felperessel nem hozható összefüggésbe. Nem fogadható el a felpereseknek az az érvelése sem, hogy a közlés tartalmilag arra utalna, hogy a cégcsoporton belül pénzügyi gondok vannak, mert a fizetésképtelenségi eljárás megindulásából nem következik cégjogi értelemben az érintett fizetésképtelensége. Abból pedig, hogy valamely tag ellen fizetésképtelenségi eljárás indult, különösen nem következik, hogy a cégcsoport többi tagja sem tud eleget tenni a fizetési kötelezettségeinek. A közlés alapján a II. rendű felperes nem egyértelműen beazonosítható, ezért az a BH1997.173. számú eseti döntésben kifejtettekre is figyelemmel, a II. rendű felperes igényérvényesítése alaptalan. A kifogásolt közlés tartalmi megítélésével kapcsolatban azt hangsúlyozta az alperes, hogy a felperesek a 001 számú megjegyzést tévesen kapcsolták össze a 002 jelű megjegyzéssel. Az előbbi nem a többi törlési ok bevezetője, hanem a hitellimit törlésének önálló indoka. Olyan törlési okot jelöl, amely független a többi törlési októl, de nem jelöli meg pontosan, hogy a hitellimit törlésének alapjául milyen ok szolgált. A hitelbiztosító ugyanis nem köteles indokolni a hitellimit visszavonását, így azt olyan információra is alapíthatja, amelyet nem kíván a biztosítottakkal megosztani. Ettől teljesen független törlési ok volt a 002 jelű, a fizetésképtelenségi eljárás megindulására vonatkozó megjegyzés. A „legfrissebb információkon alapul” kifejezés nem a fizetésképtelenségi eljárásra vonatkozott; azt jelenti, hogy a hitellimit törlése a hitelbiztosító által eddig figyelembe nem vett, nem vizsgált információon alapul.

A Kúria a sérelmezett közlés valóságtartalmát illetően egyetértett az eljáró bíróságok álláspontjával. Az I. rendű felperes cégcsoportjához tartozó cégek tekintetében a „fizetésképtelenségi eljárás” (végelszámolás, felszámolás) megindulására vonatkozó közlést a felperesi tulajdonosi körhöz tartozó cégek cégnyilvántartásból is megismerhető adatai alátámasztják, így az nem valótlan.

Nem fogadta el a Kúria a közleménynek a fizetéseképtelenségi eljárás jelenidejűségére, ezért a közlés valótlan, illetve a valóságot hamis színben feltüntető voltára vonatkozó felülvizsgálati érvelést. A felülvizsgálati kérelemben a „legfrissebb információ” helyett a „legfrissebb adat” kifejezés használata – az adat és az információ eltérő jelentése miatt – fogalomtorzító. Ezért a felülvizsgálati kérelemben megváltoztatott szóhasználat a kifogásolt közlés értelmezésénél megtévesztő. Az „adat” tényre vonatkozik, míg az „információ” szó az adott szöveggörnyezetben értesülést jelent. Amint azt tartalmilag az eljáró bíróságok is helytállóan megállapították, a „legfrissebb információ” szövegösszefüggésben való értelmezése alapján a jelenidejűség az információ megszerzésére és nem az információban szereplő adat keletkezésére, a fizetéseképtelenségi eljárás megindulására vonatkozik. A kifogásolt kifejezés helyes értelmezése alapján tehát a közlés szerint a határozat az alperes legújabb értesülésén alapul.

A közlés, amennyiben a valóságnak megfelel, önmagában amiatt, hogy az üzletfelek körében az érintett személy hátrányos piaci megítélését váltja ki, vagy a bizalom meggyengítésére alkalmas, a jogsértésért fennálló felelősséget nem teszi megállapíthatóvá. Annak megítélése, hogy a sérelmezett közlés a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév sérelmét okozza, jogkérdés. Ezért alaptalanul kifogásolták a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott bizonyítást a közlés piaci partnerek körében kiváltott hatására vonatkozóan. Jogsértés hiányában a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíj fizetési kötelezettség feltételeire és a kimentésre vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók, ezért erre vonatkozóan szükségtelen lett volna a felperesek által hiányolt bizonyítás is.

A perben kifogásolt közlemény lényegi tartalma az volt, hogy az alperes az I. rendű felperes tekintetében a hitellimit visszavonásról döntött, mert tudomására jutott, hogy a cégcsoport tagja(i) vonatkozásában fizetéseképtelenség miatt eljárás indult. Az alperes gazdasági-üzletpolitikai döntési kompetenciájába tartozik a biztosított konkrét vevője tekintetében a kockázat vállalásának megítélése. Az alperes a tudomására jutott adatok és üzleti megfontolások alapján határozott a hitellimit törléséről, és e döntéséről az érintett ügyfeleket tájékoztatta. Az alperesnek ez az eljárása a szokásos gazdasági tevékenysége keretein belül maradt, jogos üzleti érdekeinek megfelelő volt, amely a Ptk. 6:519. §-a alapján a kártérítési felelősséget megalapozó, felróható magatartásnak nem minősíthető. Ezért a felperesek kártérítésre alapított – harmadlagos és negyedleges – keresete is alaptalan.

A perbeli közleménnyel az alperes a fedezet törlésére vonatkozó határozatáról tájékoztatta az I. rendű felperes ügyfeleit. A kifogásolt közleményben a II. rendű felperes személye, függetlenül attól, hogy tulajdonosi köre az I. rendű felperesével azonos, nem beazonosítható. Ezért helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a perbeli közlemény miatt a II. rendű felperes igénye az érintettség hiányában alaptalan.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Kúria Pfv.IV.21.114/2017/7., Fővárosi ítéltábla 8.Pf.21.278/2016/6.; Fővárosi Törvényszék 35.P.25.429/2015/20.

Beküldte: dr. Matovics Rúben ügyvéd, Budapest

Publikált határozatok

BH 2019.9.252 A Hjt. 173. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elmaradt jövedelmet a sérelem bekövetkezése előtti jogszerűen megszerzett rendszeres jövedelem alapján kell meghatározni. Ezért nem annak van jelentősége, hogy más, azonos beosztású személy a sérelem időpontját követő időszakban milyen összegben részesült pótlékban [a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (Hjt.) 173. § (1)-(2) bekezdés].

BH 2019.9.253 Az Mt. 190. §-a szerinti jogintézmény alkalmazásának célja nem a ténylegesen kárt okozó és kártérítési felelősséggel tartozó munkavállaló mentesítése, hanem az, hogy a kisebb felelősséggel kirívóan nagy összegű kár okozása esetén a munkavállalót ne terhelje a kár teljes összege [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 190. §].

BH 2019.10.264 Amennyiben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekre hivatkozással előterjesztett kártalanítási igény a teljes fogva tartás idejére vonatkozik, és a terhelt még fogva van, az igényt a terheltet fogva tartó bv. intézetnek kell előterjeszteni, annak elbírálására az e bv. intézet székhelye szerinti törvényszék bv. bírójának az illetékes [Be. 24. §; Bv.tv. 10/A. §, 50. §].

BH 2019.10.268 A sérelemdíj egyik funkciója az okozott hátrány kompenzációjaként a jogsértő és a személyiségi jogában sértett személy relációjában kifejezett anyagi kárpótlás, másrésről a magánjogi büntetés a hasonló jogsértések megelőzése érdekében. Ez utóbbi funkció esetében a sérelemdíj fizetésre kötelezett vagyoni viszonyai a sérelemdíj összegének mérlegeléssel történő meghatározása körében figyelembe vehetők [2013. évi V. tv. (Ptk.) 2:52. §].

BH 2019.10.270 I. Ha a magyar gazdálkodó szervezet gépjárműve Németországban idegenhibás balesetet szenved, a kártérítési kötelezettség fennállására és terjedelmére a Róma II. Rendelet irányadó, ezért arra a német jogot kell alkalmazni függetlenül attól, hogy a károsult a károkozót vagy közvetlenül a biztosítót perli.

II. A német jog anyagi jogi szabályainak alkalmazása szempontjából a magyar forintban megítélt kártérítési összeg idegen pénznemben meghatározott pénztartozásnak minősül. A kamatkövetelés elbírálása során ezért azt is fel kell tárnani, hogy a német jogszabályok és a joggyakorlat idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetére hogyan rendelkeznek (kamatláb, számítási mód); a magyar jog e körben sem alkalmazható.

[BGB (A Németországi Szövetségi Köztársaság Polgári Törvénykönyve) 249. § (1), (2) bekezdés; 254. § (1), (2) bekezdés; Európai Parlament és Tanács 864/2007/EK rendelet (Róma II. Rendelet) 2. cikk, 4. cikk, 15. cikk, 18. cikk; 2000/35. EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, 2011/7. EU Irányelv].

BH 2019.11.288 Nem tartozik büntetőjogi felelősséggel az, aki az előtte haladó, váratlanul balra kanyarodó kerékpáros sértettet személygépkocsival elüti, akkor sem, ha ez kijelölt gyalogos-átkelőhelyen történik [Btk. 235. § (1) bek., (2) bek. b) pont; 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 29. § (1) bek., 34. § (8) bek. a) pont].

BH 2019.11.289 A járművezetés „átengedése” megállapíthatóságához nincs szükség formális aktusra, az ráutaló magatartással is történhet [Btk. 238. §].

ÍH 2019.73 A GYALOGOS ÁLTALI KÖZLEKEDÉSI SZABÁLYSZEGÉS BÜNTETŐJOGI VIZSGÁLATÁNAK SZEMPONTJAI

I. Ha a közúti balesetért a közlekedés több, különböző pozícióban közlekedő résztvevője is büntetőjogi felelősséggel tarthat, mindegyikük felelősségét önállóan, egymástól függetlenül a büntetőeljárás adta keretek között kell megvizsgálni.

II. A közlekedési szabályok gyalogosok és utasok általi megszegése nem alapozhatja meg közlekedési bűncselekmény elkövetésének a megállapítását. A közlekedési szabályok fenti személyek általi megszegése az élet, testi épséget sértő bűncselekmények elkövetési magatartásaként vizsgálandó.

III. A záróvonal átlépésének tilalma a gyalogosokra nem vonatkozik.

[Btk. 164. § (1), (3) és (9) bekezdés a) pont, Btk. 240. § (2) bekezdés; KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pont, 18. §, 21. § (5) és (6) bekezdés, 36. §]

ÍH 2019.84 NYILVÁNOS KÖZSZEREPLÉS, SÉRELEMDÍJ

I. A képmáshoz fűződő személyiségi jog sérelmét jelenti, ha a sajtó egy korábbi tüntetésen készült egyediesített arcképet egy másik tüntetésről írt cikk illusztrációjaként olyan cikkhez használ fel, amelyben fő eseményeként több személlyel szembeni lincselési kísérletről tudósít.

II. A képmással, illetve személyes adattal összefüggő jogsértés jellegére figyelemmel az önrendelkezés lehetőségétől megfosztás önmagában olyan sérelem, amely megalapozza a sérelemdíj fizetési kötelezettséget. A hasonló jellegű, sajtóban megjelenő tartalom miatti jóhírnév, illetve becsület sérelménél köztudomásúnak tekinthető, hogy a felperes ismerősei körében magyarázkodásra szorulhatott, kérdéseket kaphatott.

Alkalmazott jogszabályok: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 2:48. § (1), (2) bekezdés, Ptk. 2:52. § (1), (3) bekezdés; PK 12. számú állásfoglalás; 2011. évi CXII. tv. (Info tv.) 4. § (1) bekezdés, 6. § (5), (7) bekezdés.

ÍH 2019.85 NEM VAGYONI KÁRTÉRÍTÉS (SÉRELEMDÍJ) A KÖZVETETT ÉLETVESZÉLYT EREDMÉNYEZŐ KÁROKOZÁS MIATT

Ha a maradandó egészségkárosodás közvetett életveszélyes állapotot is eredményez, az magasabb összegű nem vagyoni kártérítéssel (sérelemdíjjal) kompenzálható.

Alkalmazott jogszabályok: a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 84. §, 339. §, 355. §; a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. §, 2:52. §.

ÍH 2019.88 KÁR FOGALMA

A kártérítésnek nem az a célja, hogy a másokkal szembeni jogtalan igény sikertelen érvényesítését pótolja. Ezért nem tartozik a Ptk. szerinti kárfogalomba az a hátrány, amely abból adódik, hogy a felperes valamely alaptalan követelés érvényesítésére vonatkozó lehetőségét elveszíti. Az ilyen hátrányra alapított kártérítési igény érvényesítése a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét is sérti.

Alkalmazott jogszabályok: a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) 11. § (3) bekezdés, Fmhtv. 36. § (5) bekezdés c) pont; a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 124. §; a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 349. § (1) bekezdés, rPtk. 339. § (1) bekezdés.

ÍH 2019.89 KÁRTÉRÍTÉS ÉRVÉNYESÍTÉSÉNEK FELTÉTELEI

I. Nincs szükség a kártérítés további elemeinek vizsgálatára, ha a károsult – a Ptk. ezt előíró rendelkezése miatt – nem érvényesítheti kárigényét közvetlenül a biztosítóval szemben.

II. Az ügyvéd jogellenes, illetve szerződésszegő magatartása is csak abban az esetben alapozhatja meg a kártérítési felelősségét, ha azzal okozati összefüggésben a kár bekövetkezése is bizonyított.

Alkalmazott jogszabályok: az ügyvédekről szó 1998. évi XI. törvény (Üttv.) 3. § (2) bekezdése, 10. §-a, 23. § (2) bekezdése, 27. § (1) bekezdés b) pontja; a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:142. §, Ptk. 6:473. § (1) bekezdés.

ÍH 2019.90 KÖVETELÉS RÉSZBENI ÉRVÉNYESÍTÉSE – JOGFENNTARTÁS – KÁRTÉRÍTÉSKÉNT JÁRADÉK MEGÍTÉLÉSE

I. A követelés egy részének érvényesítése esetén a többletre, azaz a nem érvényesített követelésrészre nem terjed ki az ítélet jogereje, feltéve, hogy a korábban érvényesített illetve nem érvényesített követelésrészek tekintetében a kötelezett személyét vagy a követelés jogalapját vagy tényalapját illetően kimutatható valamilyen különbség.

A kártérítési követelések tényalapja kettős: egyrészt magának a káresemény bekövetkezésének körülményei, másrészt a kár mibenléte.

II. A jogfenntartás intézményét a polgári eljárásjog nem ismeri, ezért egy korábbi perben tett jogfenntartó nyilatkozat önmagában nem zárja ki a res iudicata megállapíthatóságát.

III. Kártérítésként járadék megítélése akkor indokolt, ha a kártérítési kötelezettség a jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítésére vonatkozik. Ilyen esetben általában nem állapítható meg, hogy a károkozás következményeképpen a károsult folyamatosan, időről időre jelentkező kára meddig fog felmerülni, ezért a fizetési kötelezettség végső időpontja sem határozható meg [1952. évi Pp. 229. §; 1959-es Ptk. 340. §, 355. §].

ÍH 2019.93 VÉGREHAJTÓ FELELŐSSÉGE

Nem érinti a végrehajtói tevékenység hatósági jellegét és ennek megfelelően a végrehajtóknak az általuk lefolytatott eljárással kapcsolatos személyes fegyelmi és kártérítési felelősségét a végrehajtói iroda társas formában történő működése.

Alkalmazott jogszabályok: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:519. §, Ptk. 6:548. § (1) bekezdése, Ptk. 6:549. § (2) bekezdése, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 144-145. § és 159. § (4) bekezdése, Vht. 236. § (1) bekezdése, Vht. 254/A. §.

ÍH 2019.106 HATÁROZOTT KERESETI KÉRELEM A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐ FELELŐSSÉGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSAKOR

I. A fizetésképtelenség és a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet nem azonos fogalom. A tartalmi eltérésen túl a Cstv. 27. §-ban meghatározott fizetésképtelenség általában pénzforgalmi szemléletű, míg a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében körülírt fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet likviditási szempontú megközelítést takar.

II. Ha a felperes a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére hivatkozással kéri az adós vezető tisztségviselői felelősségének a megállapítását, köteles a tényállás szempontjából jelentős fizetésképtelenséggel fenyegető időpontot is megjelölni a keresetlevelében.

BDT2019. 4063.

Valakinek a hozzájárulása nélkül internetes profil létrehozása és annak különböző társskereső, valamint szexoldalakra történő feltöltése személyiségi jogot sért, amely miatt sérelemdíj követelhető.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 2013. évi V. tv. 2:52. § (1), (2), (3) bek.

BDT2019. 4064.

A sértett fél mozgásának az autóba beszerelt nyomkövetővel való – tudta nélküli – követése személyiségi jogot sért, amely sérelemdíj megfizetését is maga után vonhatja.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 2013. évi V. tv. 2:43. § b) pont, 2:52. § (3) bek.

BDT2019. 4072.

Vezető tisztségviselővel szemben a megállapítási pert követően a követelést – hárommillió forintot meg nem haladó követelés esetén is – keresettel kell érvényesíteni.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 1991. évi XLIX. tv. 33/A. § (11) bek.; 2016. évi CXXX. tv. 254. § (1), (2) bek.

BDT2019. 4076.

Ha a páciens hátrányosan megváltozott egészségi állapota részben sorsszerű megbetegedésével, részben az egészségügyi intézmény eljárásával összefüggésben alakult ki, az egészségügyi szolgáltató csak a magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett hátrányokért felel.

Alkalmazott jogszabályhely: 1997. évi CLIV. tv. 77. §

BDT2019. 4077.

I. A közút kezelője a forgalom keltette zaj és rezgés következtében az épületben keletkezett kár megtérítéséért a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályok alapján felel. A kártérítési felelőssége az épületkárosodásban való közrehatása arányában áll fenn.

II. A szakértői becslés mint módszer alkalmazása indokolt lehet, ha a pontos számítások elvégzése nem lehetséges természettudományos pontossággal, vagy annak költsége nem volna arányban a keletkezett kár összegével.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 1959. évi IV. tv. 345. § (1) bek.; 2013. évi V. tv. 6:535. §; 1995. évi LIII. tv. 103. § (1) bek.; 1952. évi III. tv. 182. § (3) bek.; 2016. évi CXXX. tv. 316. § (1) bek.

BDT2019. 4078.

Ingyenes szerződéses jogviszonyban a szerződésszegéssel okozott károk megtérítése miatti igény érvényesítésére a non cumul elv nem vonatkozik.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 2013. évi V. tv. 6:145. §, 6:535. §, 6:519. §

BDT2019. 4079.

A végrehajtó kárfelelősségét csak az eljárására vonatkozó valamely konkrét jogszabály megsértése, jogszabály által előírt cselekmény elmulasztása, illetve jogszabály kirívóan súlyos, téves értelmezése alapozza meg. Ennek hiányában a végrehajtó mulasztása nem állapítható meg.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 1959. évi IV. tv. 349. § (1) bek.; 1991. évi XLIX. tv. 49/D. § (1)-(3) bek.; 1994. évi LIII. tv. 140. §, 217/A. § (5) bek.

BDT2019. 4086.

I. A jogalkotással okozott kár megtérítése iránti igény vonatkozásában az rendelkezik aktív perbeli legitimációval, akire a sérelmezett jogszabály személyi és tárgyi hatálya kiterjed.

II. A gazdasági társaságot ért károsodás miatt a tag – önálló kárkötelmi jogviszony hiányában – nem jogosult az üzletrész értékének csökkenése iránti igényt érvényesíteni.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 1959. évi IV. tv. 339. § (1) bek., 349. § (1) bek.; 1991. évi XXXIV. tv.; 2011. évi CXXV. tv.; 2012. évi CXLIV. tv.; az Emberi Jogok Európai Egyezménye Első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke

BDT2019. 4087.

I. Ha az építőipari kivitelezést a megrendelő által kijelölt helyen kell végezni, a megrendelő köteles a munkahelyet a munkavégzésre alkalmas állapotban a vállalkozó rendelkezésére bocsátani. E kötelezettség elmulasztása esetén a vállalkozó megtagadhatja a munka megkezdését. A tényleges munkavégzés megkezdését követően azonban a kivitelező utólag már nem hivatkozhat arra, hogy a munkakezdekor nem volt megfelelő állapotban a munkaterület.

II. A teljesítési határidő közös megegyezéssel való hosszabbítása esetén a vállalkozó a szerződésmódosítást megelőzően felmerült akadályozó körülményekre nem hivatkozhat a késedelmi kötbér alóli mentesülése érdekében.

III. A vállalkozási szerződés módosításával meghosszabbított teljesítési határidő olyan póthatáridőnek minősül, amelynek elmulasztása esetén a megrendelőt – érdekmúlás külön igazolása nélkül is – megilleti a késedelem miatti elállási jog.

IV. Az építési napló vezetése a vállalkozó olyan jogszabály által is előírt kötelezettsége, amelynek elmulasztásával saját magát hozza hátrányos helyzetbe a késedelem felróhatósága alóli mentesülése bizonyításának körében.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 1959. évi IV. tv. 246. § (1) bek., 300. § (1), (2) bek., 393. §, 395. § (1) bek., 407. § (1), (2) bek.

BDT2019. 4092.

A vagyonbiztosítási szerződés alapján kifizetendő biztosítási szolgáltatás (biztosítási összeg) akkor is a biztosított vagyonába tartozik, ha egy másik szerződés biztosítékeként harmadik személy kedvezményezettkénti megjelölésére került sor. A biztosítási összeg a biztosítottal szembeni felszámolási eljárás esetén a felszámolási vagyon része.

Alkalmazott jogszabályhelyek: 1991. évi XLIX. tv. 35. §, 37. §, 38. §, 48. §; 1959. évi IV. tv. 536. §, 548. §

Válogatás a Kúria Sajtótitkársága által 2019 második félévében közzétett tájékoztatókból

1. Tájékoztató a Kúria Pfv.III.21.488/2018. számú elvi ügyében meghozott ítéletéről.

Az alperes a felelősségbiztosítója annak a különleges tűzoltó szerkocsinak, ami 2014. július 7-én lakott területen, megkülönböztető fény- és hangjelzés egyidejű használata mellett, egy többsávos út egyenesen haladó forgalmi sávjában közlekedett. Egy jelzőlámpás kereszteződéshez érve a fényjelző piros jelzése mellett haladt tovább. A kereszteződésben a tűzoltó szerkocsi haladási irányára merőleges úton – mely az adott irányban kétsávos volt – egy személygépkocsi kívánt egyenesen áthaladni a külső sávban. Ennek vezetője észlelte a megkülönböztető fény- és hangjelzést és a jelzőlámpa zöld jelzése ellenére nem indult el, a tűzoltó szerkocsi áthaladására várakozott. A felperes által vezetett személygépkocsi a személygépjármű mögött érkezett a lámpás kereszteződéshez, vele azonos sávban. A felperes várakozó gépjárművet balról, a záróvonal érintésével kikerülve a kereszteződésbe hajtott, ahol a tűzoltó szerkocsival összeütközött. A felperes a balesetben súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett. Keresetében a balesettel okozati összefüggésben álló kárai, valamint sérelemdíj

megfizetésére kérte az alperes kötelezését, álláspontja szerint a balesetet az alperes által biztosított jármű vezetője okozta.

Az alperes a kereset elutasítását kérte azzal, hogy biztosítottja nem szegte meg a közlekedési szabályokat.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a rendelkezésre álló bizonyítékokból az a következtetés vonható le, hogy a baleset kizárólag a felperesnek felróható okból következett be, mert a felperes nem biztosított elsőbbséget a megkülönböztető fény- és hangjelzést használó járműnek. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta annak helyes indokai alapján. A felperes felülvizsgálati kérelmében az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozása szerint az eljáró bíróságok tévesen következtettek arra, hogy a balesetért a felperes felelős. Állította, hogy balesetet a tűzoltó szerkocsi vezetője okozta, mert kötelezettsége ellenére nem győződött meg róla, hogy akadálytalan továbbhaladását minden gépjármű vezetője biztosítja-e.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria rámutat, hogy a megkülönböztető jelzést használó jármű vezetője a többi közlekedővel szemben a különböző forgalmi helyzetekben elsőbbséget élvez, ami azt jelenti, hogy e jármű részére az elsőbbséget minden esetben meg kell adni, azt a közlekedés többi résztvevője nem mérlegelheti. Az ilyen járműnek azonban csak a KRESZ 49. § (2) bekezdésében előírt feltételek fennállása esetében van elsőbbsége, azaz ha a közlekedés biztonságát, a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti és vezetője meggyőződött arról, hogy akadálytalan továbbhaladását a közlekedésben résztvevők biztosítják. A meggyőződési kötelezettség körében az ilyen jármű vezetőjének tekintetbe kell venni, hogy a többi közlekedő észlelte-e a jelzést, továbbá hogy az elvárható magatartást tanúsítják-e. Ez adott esetben azzal valósulhat meg, hogy egy kiemelten veszélyes közlekedési helyzetben, a fényjelző készülékkel irányított, többsávos kereszteződésben a számára piros jelzésen áthaladva olyan sebességet választ, ami lehetővé teszi a baleseti veszélyhelyzet akár egyoldalú elhárítását is. A rendelkezésre álló adatok alapján egyrészt az volt megállapítható, hogy a közlekedés résztvevői és harmadik személyek számára is észlelhető volt a megkülönböztető fény- és hangjelzés használata. Másrészt megállapítható az is, hogy a tűzoltójármű vezetője megfelelő sebességgel, kellő körültekintéssel hajtott be a kereszteződésbe. Azt észlelve ugyanis, hogy a felperes előtt álló személygépkocsi a megkülönböztető jelzés miatt a sávjában várakozik és biztosítja az áthaladást, a tűzoltó szerkocsi vezetőjének nem kellett arra számítnia, hogy a felperes által vezetett gépkocsi az előtte álló járművet kikerülve – a záróvonalat szabályszegően érintve – behajt a kereszteződésbe. Az eljáró bíróságok ezért okszerűen következtettek arra, hogy a baleset a felperesnek felróható okból következett be, mert a megkülönböztető jelzést használó tűzoltó szerkocsi részére az elsőbbséget nem biztosította.

Budapest, 2019. december 5.

A Kúria Sajtótitkársága

***

2. A Kúria újszülött egészségkárosodása miatti kártérítés megfizetése tárgyában hozott határozatot

Tájékoztató a Kúria Pfv.III.20.964/2018. számú ügyben hozott határozatáról.

A felperesek keresetükben az alperest vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére kérte kötelezni arra tekintettel, hogy az egészségügyről szóló 1997. évi XLIV. törvény 77.§ (3) bekezdésében megfogalmazott elvárható gondosságnak és a szakmai szabályoknak nem megfelelő ellátással okozati összefüggésben keletkezett az újszülött egészségkárosodása.

A per 2011-ben indult, az újszülött egészségkárosodásával kapcsolatos bonyolult szakkérdések, valamint az alperes tevékenysége és annak szakmai megítélése miatt hosszadalmas szakértői bizonyítás volt szükséges, a perben több szakértői intézet, illetve szakértő került kirendelésre és a felperesek is csatolták az általuk felkért magánszakértő szakvéleményét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a másodfokú bíróság a határozatot helybenhagyta.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot utasította új eljárásra és új határozat hozatalára, mert egyes szakkérdések vonatkozásában ellentmondás mutatkozott a perben kirendelt szakértők szakvéleménye és a magánszakértő véleménye között. Az eljárásban fel kell tárni a véleménykülönbségek indokait, és az ellentmondások feloldását követően lehet megalapozott döntést hozni az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének kérdésében.

Budapest, 2019. november 27.

A Kúria Sajtótitkársága

***

3. A budapesti West Balkán szórakozóhelyen történő tragédia kapcsán hozott közbenső ítéletet a Kúria

Tájékoztató a Kúria Pfv.III.21.266/2018. számú elvi ügyében meghozott közbenső ítéletéről.

Az I. rendű alperes ügyvezetője volt annak a gazdasági társaságnak, amely 2011. január 15-én bérbe adta az egyik budapesti szórakozóhelyet egy aznap éjszaka kezdődő, másnap reggelig tartó zenés-táncos rendezvény lebonyolításához. A rendezvény megkezdése után a második emeleten kialakított ruhatár előtt a folyosón és a lépcsőn tumultus alakult ki. Az összetorlódott tömegben fulladás következtében három személy életét veszítette.

A tragédia miatt indult büntetőügyben a bíróság – mások mellett – az I. alperest bűnösnek mondta ki halálos tömegszerencsétlenséget okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében és szabadságvesztés büntetésre ítélte. A halálos eredményhez vezető bűncselekmény elkövetésében az I. rendű alperes büntetőjogi felelősségét azért állapították meg, mert a rendezvény szervezésében személyesen is részt vett, a rendezvény megvalósításában maga is tevékenykedett.

Az elhunyt személyek hozzátartozói keresetükben nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti igényt érvényesítettek – mások mellett – az I. rendű alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Döntését azzal indokolta, hogy az I-VIII. rendű alperesek jogellenes magatartása nem áll közvetlen okozati összefüggésben a felperesek hozzátartozóinak halálával. Az I. rendű alperes magatartásának a káreseménnyel fennálló okozati összefüggése olyan mértékben eshetőleges, ami az I. rendű alperes kártérítési felelősségét nem alapozza meg.

A másodfokú bíróság jogerős közbenső ítéletével az elsőfokú ítéletet az I-IV. rendű alperesek vonatkozásában megváltoztatta és kártérítési felelősségüket megállapította. Rámutatott: amennyiben a bűncselekmény törvényi tényállási eleme valamely eredmény bekövetkezése, a bűncselekmény vagyoni következményeinek levonása iránti perben eljáró bíróság nem állapíthatja meg az okozati összefüggés hiányát az elítélt magatartása és az eredmény bekövetkezése között.

A jogerős közbenső ítélet ellen felülvizsgálattal élő I. rendű alperes a jogerős ítélet rá vonatkozó rendelkezésének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Kúria közbenső ítéletével a jogerős közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Rámutatott, hogy a polgári perben eljáró bíróságot a bűncselekmény elkövetését megállapító büntetőbírói határozat köti. A polgári bíróság nem térhet el a bűnösség kérdésében elfoglalt állásponttól, azzal ellentétesen nem juthat arra a következtetésre, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

A foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés bűncselekménye akkor valósul meg, ha az eredmény – jelen esetben más személy halála – bekövetkezik. E bűncselekményért a büntetőjogi felelősség tehát akkor áll fenn, ha a foglalkozási szabályok megszegése mellett a szabályszegés és a bekövetkezett eredmény közötti okozati összefüggés is megállapítható. Ezt a büntető ügyben eljáró bíróság vizsgálta és az okozati összefüggést fennállónak ítélte meg, amikor az I. rendű alperes bűnösségéről döntött.

Ebből következően, amennyiben az elítélt bűnösségét olyan bűncselekményben állapították meg, amelynek tényállási eleme az elkövetési magatartás és a bekövetkezett eredmény

közötti okozati összefüggés megléte, a polgári perben a jogellenes magatartás és a beállt eredmény közötti okozati összefüggés fennállása már nem vitatható.

Budapest, 2019. november 27.

A Kúria Sajtótitkársága

***

4. Biztosítási összeg megfizetése iránti perben hozott döntést a Kúria

Tájékoztató a Pfv.V.20.509/2018. számú ügyről.

A felperes 2009. február 14-i kockázatviselési kezdettel a tulajdonát képező ingatlanra vagyonszükséglet szerződést kötött az alperessel. Az ingatlanon lakóépület állt, amely nem volt lakott. A biztosítási összeg 266.000.000 forint volt. Kedvezményezettként az ingatlan zálogjogosultja, a II. rendű felperes jogelődje került megjelölésre. A biztosító szabályzatának C) pontja tartalmazta, hogy tűz, robbanás kockázatok esetén a biztosítás nem vonatkozik arra az esetre, ha a biztosított helyiségekben „A” vagy „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó tűz- vagy robbanásveszélyes anyagot háztartási célú alkalmazást meghaladó mennyiségben tárolnak. Az ingatlanon álló családi házban 2009. április 18-án ismeretlen személy jelentős mennyiségű égésgyorsító anyagot öntött szét, amelyet meggyújtott, ezáltal a lakóépület földszintje, tetőtere kiégett, az alagsor károsodott. Az épületben 2009. április 20-án ismételt gyújtogatás történt. A rendőrség a rongálás büntettének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folytatott eljárást a 2010. április 6-án kelt határozatával felfüggesztette, mivel az elkövető kiléte nem volt megállapítható. Időközben a felperes az épületet az önkormányzat határozatára figyelemmel elbontatta. A kárbejelentést követően az alperes kifizetést nem teljesített.

A felperesek a biztosítási összeg megfizetése iránt 2011. február 14-én pert indítottak az alperes ellen.

Az elsőfokú bíróság a perben széleskörű, az összecszerúségre is kiterjedő tanú- és igazságügyi szakértői bizonyítást folytatott le. Beszerezte a nyomozati iratokat, a tűzvizsgálati eljárás és az építésügyi hatósági eljárás iratait. A 2015. február 11-én meghozott 26.P.20.728/2011/127. számú ítéletével a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a 22.Pf.20.461/2015/12. számú, 2015. november 17-én meghozott részítéletével az elsőfokú ítéletet a II. rendű felperes tekintetében helybenhagyta, míg az I. rendű felperes vonatkozásában hatályon kívül helyezte és előírta az elsőfokú bíróságnak, hogy a megismételt eljárásban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 3. § (3) bekezdése alapján határozza meg a konkrét bizonyítási terhet.

A felperes a megismételt eljárásban a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 536. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, 553. § (1) bekezdése, 567. § (1) bekezdése és 198. § (1) bekezdése alapján 266.000.000 forint biztosítási összeg és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy biztosítási esemény következett be, az

alperes szolgáltatási kötelezettsége beállt, és nem áll fenn semmilyen kizárási ok. Az ingatlanban nem tárolt éghető anyagot. Nem minősülhet tárolásnak, hogy a bűncselekmény elkövetői ilyen anyagot az ingatlanba bevitték.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen azzal védekezett, hogy nem következett be biztosítási esemény, mivel az épület leégése a felperes számára nem volt váratlan, véletlenszerű és előre nem látható. A bíróságra bízta annak megítélését, hogy abban a felperes szándékos magatartása vagy a kármegelőzés körében megvalósított súlyos gondatlansága játszott-e közre. Álláspontja szerint a felperes megszegte a régi Ptk. 544. §-ában foglalt bejelentési, tájékoztatási kötelezettségét, amelynek következtében lényeges körülmények kideríthetetlené váltak. Amennyiben történt biztosítási esemény, az vandalizmus volt. Az ingatlanban nagy mennyiségű motorbenzint tároltak, amely kizárja a helytállási kötelezettségét. Vitatta a kereset összecszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletével a keresetet elutasította. Az indokolásában kifejtettek szerint a rendelkezésre álló adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által biztosított vagyontárgy megrongálódása, értékcsökkenése, megsemmisülése nem a tűz biztosított veszélynimmel áll közvetlen okozati összefüggésben, hanem a vandalizmussal. A biztosítási esemény olyan rongálás volt, amely nem járt együtt betöréssel lopással vagy annak kísérletével. A tűz a rongálás eszköze volt. Mindezek a szabályzat alapján az alperes mentesülését eredményezik.

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Az indokolása szerint helytelenül foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy az adott káresemény vandalizmusnak minősül. A szabályzat régi Ptk. 207. § (1) bekezdésén alapuló értelmezésével nem állapítható meg az, hogy a felek a tűzkár fogalmából a gyújtogatással okozott károkat ki kívánták rekeszteni. A szabályzat szerint a tűz biztosítási esemény fogalmkörébe nem tartoznak azok az esetek, amikor megállapításra kerül, hogy a biztosított helyiségekben „A” vagy „B” veszélyességi osztályba sorolt tűz- vagy robbanásveszélyes anyagot tárolnak. Ez utóbbi kifejezés azt követeli meg a kizáráshoz, hogy a tűz-, illetve robbanásveszélyes anyag a káreseményt megelőzően a biztosított tudtával, huzamosabb időre kerüljön elhelyezésre a biztosított helyiségekben, és ne a tűz hatásának fokozása érdekében, a gyújtogatáskor kerüljön oda. A másodfokú bíróság tájékoztatta a felperest, hogy őt terheli a biztosítási esemény bekövetkezésének, tehát annak a bizonyítása is, hogy nem tárolt háztartási mennyiséget meghaladó mennyiségű tűz- és robbanásveszélyes anyagot a biztosított ingatlanban. A fellebbezési eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményeként ez nem volt megállapítható. A bizonyítatlanságot a másodfokú bíróság a régi Pp. 164. § (1) bekezdésére figyelemmel a 3. § (3) bekezdése alapján a felperes terhére értékelte. Álláspontja szerint a biztosítási esemény bekövetkezését a felperes nem bizonyította, az alperes szerződésen alapuló teljesítési kötelezettsége nem állt be.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő, a keresetnek helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan az alperes helytállási kötelezettségét megállapító közbenső ítélet meghozatalát és az összecszerűség vonatkozásában az elsőfokú bíróság új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül

helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 3. § (3) bekezdését, 13. § (1) bekezdés e) pontját, 15. § (1) bekezdését, 16. § (1) és (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 168 § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 252. § (2) bekezdését, valamint a régi Ptk. 536. §-át, 553. §-át és 556. §-át. Előadta, hogy a másodfokú tanács elnöke kizárási ok miatt nem vehetett volna részt a másodfokú eljárásban. A másodfokú bíróság tájékoztatást tartalmazó végzése magában foglalta, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően tájékoztatta a feleket a bizonyítási teherről. E mulasztás a másodfokú eljárás során nem orvosolható eljárási szabálysértés. Minden esetben a biztosítót terheli annak bizonyítása, hogy a biztosítási szerződés általános vagy különös feltételeiben rögzített valamely kizárási ok bekövetkezett, amely a biztosítót mentesíti a szolgáltatási kötelezettsége teljesítése alól. Az alperes a mentesülését bizonyító körülményeket a perben nem igazolta. A másodfokú bíróság a tűz- és robbanásveszélyes anyagok tárolásának bizonyítására szolgáló bizonyítási terhet nem az alperesre, vagyis nem arra a félre telepítette, akinek érdekében állt, hogy azt a bíróság valóban fogadja el. A tényállást nem a felek előadásának és nem is a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján, hanem éppen azok ellenére, tehát iratellenes módon állapította meg.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet rendelkező részének helybenhagyását, indokolásának kiegészítését kérte. A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése esetére az elsőfokú bíróságot a jogalap és az összecszerűség vizsgálatára kérte utasítani.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés nem történt. Érdemben azt vizsgálta, hogy a peres felek által kötött biztosítási szerződés részét képező szabályzat C) pontjának vitatott rendelkezése – amely a biztosított helyiségekben tűz- vagy robbanásveszélyes anyagok tárolására vonatkozik – mentesülési okként értelmezhető-e vagy sem, a bizonyítási terhet kiosztása ugyanis ettől függött. A mentesülés lényege, hogy a biztosító a biztosítási szerződésben egy adott biztosítási eseményre vállal ugyan kockázatot, a jogszabály azonban meghatározott feltételek bekövetkezése esetére úgy rendelkezik, hogy a biztosítási összeget mégsem kell megfizetnie. A mentesülés tehát a biztosítási szolgáltatás teljesítése alóli mentesülést jelenti. A felek szerződésében a mentesülési és kizárási okokat az N) pont és a C) pont harmadik oszlopa rögzíti megjelölve, hogy a biztosító mely károkat nem téríti meg, illetve mely esetekben nem teljesít. Ezzel szemben a vitatott, tűz- vagy robbanásveszélyes anyagokra vonatkozó kikötés szerint a biztosítás nem vonatkozik az ott körülírt esetekre. Az pedig, hogy a biztosítás nem terjed ki a meghatározott esetre, azt jelenti, hogy a biztosító a szerződésben e körben nem vállal kockázatot sem, tehát már helytállási kötelezettsége sem keletkezik. A szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, ezért ily módon korlátozhatták a biztosítás tárgyi terjedelmét is. Mivel pedig a biztosítás a szabályzat C) pont negyedik oszlopában „Megjegyzés” címszó alatt megjelölt tűz veszélyre nem terjed ki, az ott rögzített tényállás megvalósulása esetén biztosítási eseményről sem lehet beszélni. A jogerős ítélet ezért helyesen vizsgálta, hogy biztosítási esemény bekövetkezett-e egyáltalán. Ennek bizonyítására pedig a biztosítóval szerződő felperes volt köteles, mert a biztosítási esemény bekövetkezésére ő alapított jogot. A jogerős ítélet okszerű mérlegelése alapján a felperes nem bizonyította, hogy a saját házában talált tűz- és robbanásveszélyes anyagokat nem ő tárolta,

ezért biztosítási esemény hiányában a biztosítási összeg teljesítésére irányuló kereset nem volt alapos.

A Kúria a több mint nyolc éve tartó perben nagy mennyiségű perirat áttanulmányozása, a szerteágazó bizonyítási eljárás anyagának áttekintése alapján hozta meg elvi kérdéseket is érintő határozatát.

Budapest, 2019. november 21.

A Kúria Sajtótitkársága

***

5. Biztosítási összeg megfizetése iránti perben hozott határozatot a Kúria illetékes tanácsa

Tájékoztató a Kúria döntéséről a Pfv.V.20.029/2018/10. számú egyedi ügyben.

A felperes 1993. december 12-én – magyarországi közvetítőn keresztül – ajánlatot tett az ausztriai székhelyű alperesi biztosító társaság részére élet- és baleset-biztosítás megkötésére. A biztosítási szerződés részévé váltak az alperes 1990. március 20-án jóváhagyott általános baleset-biztosítási feltételei (AUVB). A felperes 2001. október 27-én véletlen elszenvedője volt egy közlekedési balesetnek, amelynek következtében a munkaképességét jelentős mértékben csökkentető maradandó fogyatékoságai alakultak ki. A biztosítási esemény bekövetkeztét bejelentette az alperesnek. Megjelent 2002. szeptember 26-án az alperes által megbízott orvosszakértő előtt, aki megállapította, hogy maradandó fogyatékoságának mértéke nem éri el a szerződési feltételekben meghatározottat. Az alperes erre figyelemmel megtagadta biztosítási összeg fizetését. A felperes keresetet indított az alperes ellen 1.000.000 osztrák schillingnek megfelelő euró biztosítási összeg és járulékai, valamint az AUVB rendelkezései szerinti egyéb költségek, díjak megtérítése iránt. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

A másodfokú bíróság két alkalommal hatályon kívül helyezte a keresetnek részben helyt adó elsőfokú ítéletet, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, mert az nem az irányadó osztrák jogot alkalmazta. A másodfokban megismételt eljárásban meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 73.924 eurót és ennek 2002. október 11-től a kifizetésig járó évi 4%-os kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezései közül a napidíj iránti igény elutasítására vonatkozó rendelkezést részben megváltoztatta és az alperest 8.912 euró, valamint ennek 2002. október 11-től a kifizetésig járó évi 4%-os kamata megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan az e körben előterjesztett keresetet elutasította. Megállapította egyúttal, hogy a 2001. október 27-én bekövetkezett balesettel okozati összefüggésben a felperest a kórházi tartózkodás idejére járó díj és fájdalomdíj teljes mértékben megilleti. A balesettel összefüggő költségek megtérítésére irányuló követelésre, valamint az eddig felmerült első- és másodfokú eljárási költségekre kiterjedően az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és ugyanezt a bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Az újabb megismételt eljárásban többször módosított keresetében a felperes mindösszesen 291.227 euró és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követeléseként otthoni ápolási díjra, a balesettel összefüggő 20.577 euró költségtérítésre, 225.000 euró fájdalomdíjra és 14.400 euró kórházi tartózkodás idejére járó díjra tartott igényt. Az alperes ellenkérelme a módosított kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 11.950 eurót, valamint ennek 2002. október 11. napjától a kifizetésig járó évi 4%-os kamatát. Az indokolásában rámutatott arra, hogy a felperes napidíj iránti igénye jogerősen eldőlt, ezért nem volt jogi lehetőség a módosítására. Helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a napidíjra irányuló kereseti kérelem érdemi vizsgálatát mellőzte. Az otthoni ápolási díj, a fájdalomdíj, a kórházi tartózkodás idejére járó díj, valamint a balesetből származó költségek megtérítése iránti kereset eldöntéséhez elsődlegesen a felek között létrejött szerződés tartalmát kellett vizsgálni. Az AUVB 10. cikkelye a kórházi tartózkodás idejére járó díjról, valamint a fájdalomdíjról, 11. cikkelye pedig a balesettel összefüggő költségekről rendelkezik. A felperes e kikötéseknek megfelelő tartalommal, az abban foglalt feltételek fennállása esetén igényt tarthatott ilyen jogcímeken térítésre. A kórházi tartózkodás idejére járó díjat és a fájdalomdíjat illetően az alperes tényszerűen vállalt helytállási kötelezettséget, csupán annak mértékét nem határozta meg, amely azonban nem mentesíti a fizetési kötelezettsége alól. Ha a felek a szerződésben a térítési összegben pontosan nem állapodtak meg, konszenzusuk az általános szabályok talaján kialakult gyakorlat alkalmazására kellett irányuljon. Az osztrák gyakorlat alapján megállapítandó térítések meghatározása érdekében a felek álláspontjaik alátámasztására szakértői véleményeket csatoltak. A másodfokú bíróság ítélezése alapjául – az elsőfokú bírósághoz hasonlóan – az alperes által csatolt magánszakvéleményeket fogadta el. Megállapította, hogy a kórházi tartózkodás idejére járó díj felperes részéről igényelt és az alperesi magánszakértő által egyezően meghatározott mértéke napi 50 euróra tehető. Az alperest e címen az eredeti kereseti követelés szerint 3250 euróban marasztalta. Megállapította továbbá, hogy a fájdalomdíj mértékéről az alperesi orvosszakértő az általános, a bírói gyakorlatban alkalmazott elvek alapján nyilatkozott, így konkrét szerződéses rendelkezés hiányában ezt kellett irányadónak tekinteni figyelemmel az ABGB 1325. §-ában foglaltakra is. Az osztrák jogirodalomban használt fájdalomkatalógus, a felperes orvosi leletei, sérülései fajtája, súlyossága, a dokumentált kezelések lefolyása alapján, a 22 napot meghaladó kórházi tartózkodás folytán az alperes által fizetendő fájdalomdíj 8.700 euró.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az alperest az AUVB 10. cikkely 1. pontja alapján 14.400 euró kórházi ápolási díj, az AUVB 11. cikkelye alapján 20.577 euró balesettel összefüggő költség, az AUVB 10. cikkely 2. pontja alapján 225.000 euró fájdalomdíj, és ezen összegek évi 4%-os kamata megfizetésére kötelező, másodlagosan az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasító határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében, 221. § (1) bekezdésében, 3. § (3) bekezdésében, 252. § (2) bekezdésében, 177. § (1) bekezdésében és 215. §-ában foglaltakat.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartotta.

Az érvényesített igényeket vizsgálva a kórházi tartózkodás díja tekintetében nem látta alkalmazhatónak a felperesi magánszakvéleményt. Az egy ausztriai díjszabás-összehasonlító portálról származó olyan adatokat vett alapul, amelyek a felperes biztosítási szerződéséhez képest eltérő tartalmú, más feltételekkel köthető szerződésekre vonatkoztak, és amelyekről az sem volt megállapítható, hogy a felperesi szerződéssel egy időben keletkeztek. Emiatt a felperesi magánszakértői vélemény megállapításaihoz – különösen a szakértői módszer helyességét illetően – nyomatékos kétség fért. A balesettel összefüggő, a felperes személyi sérüléseivel kapcsolatos költségeket a károkozó gépjármű felelősségbiztosítása alapján egy magyar biztosító már megtérítette, ezért AUVB 11. cikkelyében foglalt feltételeket a felperes a rajta álló bizonyítási teher ellenére teljeskörűen nem bizonyította. A megítéltnél magasabb összegű fájdalomdíjra pedig azért nem jogosult, mert az osztrák jog szerint vizsgálandó „fájdalomperiódusok” mértékének megállapítása bár orvosi szakkérdés, azonban a felek mindegyike csatolta e körben az általa megbízott orvosszakértő véleményét, ezek közül a felperesi szakvélemény volt az, amely nem konkrét tényeken alapult. Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sértette sem a mérlegelésre, sem a bíróság tájékoztatási, valamint az ítélet indokolására vonatkozó kötelezettségét rögzítő eljárásjogi szabályokat.

A 2007 óta folyamatban lévő perben, a többször megismételt eljárásban a külföldi alperessel kötött biztosítási szerződés tartalmának megértéséhez és az azon alapuló döntéshez az osztrák jog alkalmazására volt szükség. A külföldi jogról való tájékoztatásról szóló európai egyezmény szerinti megkeresésre adott válasz értelmezése, valamint a perben felmerült kérdésekben az osztrák joggyakorlat megismerése munkaigényes feladat volt. Az osztrák biztosítási gyakorlat figyelembe vétele sem volt mellőzhető, mivel az osztrák jog nagyrészt a felek megállapodására bízta a biztosítási feltételek és szabályok meghatározását. A Kúria a végleges döntést egy több mint tíz éve húzódó perben mondta ki.

Budapest, 2019. november 4.

A Kúria Sajtótitkársága

***

6. Nem vagyoni kártérítés megfizetése tárgyában hozott határozatot a Kúria illetékes tanácsa

Tájékoztató a Kúria M.I. tanácsa által tárgyaláson elbírált Mfv.I.10.526/2018. számú ügyről.

A felperes 1981. szeptember 1-től állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban. Az alperes 2003. január 13-án kelt rendes felmondásával szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Az alperes a keresőképtelen állomány alatti közlés Mt. 90. § (1) bekezdés a) pontjába ütközése folytán a rendes felmondást érvénytelennek minősítette. Munkahelyi problémák következtében szorongásos depresszív állapot, hangulatzavar alakult ki felperesnél, amely nyugtalansággal, zaklatottsággal járt, emiatt 2002. április 28-a óta kezelés alatt állt. A 2002 tavaszán kezdődött pszichiátriai megbetegedés hullámzó módon, a 2015. novemberi orvosszakértői vélemény elkészítésének időpontjáig folyamatosan is

fennállt. A felperes a munkaviszony jogellenes megszüntetése és annak jogkövetkezményei iránt indított perben egyebek mellett 25.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek nem vagyoni kártérítés címén 1.500.000 forintot és ezen összeg után 2004. január 27-től a kifizetés napjáig terjedő időre késedelmi kamatot. A bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, a nem vagyoni kártérítés összegét 5.000.000 forintra felemelte azzal, hogy az alperes 2004. január 27-től késedelmi kamat megfizetésére is köteles. A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát kérte a nem vagyoni kártérítés összegének 25.000.000 forintra történő felemelésével. Másodlagosan az első- és másodfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott. A felperes alaptalanul állította, hogy a másodfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok köréből az általa csatolt orvosi iratokat. Ezzel szemben az rögzíthető, hogy a bíróság valamennyi szakértői véleményben foglalt megállapítást vizsgálta, ennek körében értékelte a felperes által csatolt bizonyítékokat is. A felperes felülvizsgálati kérelmében konkrétan maga sem jelölte meg, hogy mely bizonyítékot, általa csatolt orvosszakértői véleményt nem értékelték az eljáró bíróságok, és abból milyen eltérő megállapításra, illetve döntésre juthattak volna. A felperes pszichés megbetegedése volt vizsgálendő a nem vagyoni kártérítés [rég Mt. 177. § (2) bekezdés] megítélésakor, amely betegség a szakvélemény szerint javuló tendenciát mutat, de legalábbis megtartott állapotú. A másodfokú bíróság ítéletében jogszabálysértés nélkül fejtette ki, hogy a jogellenes rendes felmondás ténye önmagában nem elégséges a nem vagyoni kártérítési igény megalapozottságához. A felperesnek kellett bizonyítania, hogy a munkáltató intézkedése miatt megvalósult a nem vagyoni kártérítést megalapozó személyiségi jogsértés. Orvosszakértői vélemények rögzítették, hogy a felperes pszichés megbetegedése nem volt sorsszerű, a perbeli eseményt követően alakult ki pszichés zavara, amely munkavégzésében akadályozta, munkaképesség csökkenést eredményezett nála. Alaptalanul állította azonban a felperes, hogy a munkáltató intézkedése nélkül egészséges és munkaképes lenne, ezt nem tudta bizonyítani, 71%-os munkaképesség csökkenésében természetes eredetű betegségek is szerepet játszottak. A másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés mértéke tekintetében is helytálló döntést hozott. Az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 01.) AB határozatában egyebek mellett kimondta, hogy a pénzübeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért kb. egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. A nem vagyoni kártérítés összegét a bíróságok az eset konkrét sajátosságainak és a károsult személyi körülményeinek alapulvételével határozzák meg. A bíróságok a kialakult gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítést a késedelemmel összefüggésben kamattal állapítják meg. Mindezeknek megfelelően a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a tanúk vallomását, az orvosszakértői iratokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének

megfelelően, a bizonyítékok egybevetése alapján összességükben értékelte, és mérlegeléséről a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően indokolási kötelezettségének eleget téve számot adott. A nem vagyoni kártérítés után is a károsodás bekövetkezéséről jár a késedelmi kamat. A kártérítést és a késedelmi kamatot együtt vizsgálva dönthető el, hogy a sérelemnek megfelelő nem vagyoni kártérítés elve érvényesült-e (Mfv.I.10.574/2008/3.). Erre figyelemmel a másodfokú bíróság helytállóan határozta meg az egészségkárosodás bekövetkezés kori értékviszonyok alapján a nem vagyoni kártérítés mértékét, és döntött ezen összeg után az alperest terhelő kamatfizetési kötelezettségről is. Fentiekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

Budapest, 2019. október 29.

A Kúria Sajtótitkársága

***

7. Kártérítés megfizetése tárgyában hozott döntést a Kúria munkaügyi tanácsa

Tájékoztató a Kúria M.I. tanácsa által tárgyaláson elbírált Mfv.I.10.523/2018. számú ügyről

A felperes jegyzőként állt az alperes alkalmazásában, amikor 2012. február 15-én, a munkaidő végén, a polgármesteri hivatal hátsó bejáratán távozva, az épület sarkánál a jeges járdán megcsúszott, és a bal oldalára esett. Megütötte a karját és az oldalát, de ezt követően visszament az épületbe és értesítette kollégáit a járda csúszósságáról. 2012. február 17-én a hátsó ajtón kilépve megcsúszott, és hanyatt esett, de ezt követően rögtön felült, és a napot végigdolgozta. A ... Megyei Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve a felperes részére 2013. május 29-től rokkantsági ellátást állapított meg. A határozatban rögzítette, hogy a felperes egészségi állapotromlásának mértéke 50%, mely kialakulásának időpontja 2012. július 1-je. A felperes többször módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2012. február 15-én és 2012. február 17-én történt balesetével összefüggésben kártérítés megfizetésére. Nem vagyoni kárigényét 4.500.000 forintban határozta meg annak kamatával, továbbá 2012. február 15-től elmaradt jövedelmet igényelt kamatával, illetve jövedelempótló kártérítést kért. Ezen túlmenően részletezte vagyoni kárigényeit is. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az első- és a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte, és a felperes keresetének helyt adó ítélet meghozatalát indítványozta. Másodlagosan az ítéletek hatályon kívül helyezését, valamint az első- és a másodfokú bíróságok új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Az alperes és a beavatkozó a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozták.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott. A Pp. 272. § (2) bekezdése alapján a jogerős határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni, amely követelménynek nem felel meg önmagában az Alaptörvényre hivatkozás. Az Alaptörvény 14.

Cikk (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, erre vonatkozó előírásokat a XIV. Cikk (2) bekezdése tartalmazza. A bíróságok az Alaptörvény XV. Cikk (1) bekezdésében foglalt igazságszolgáltatási, ezen belül jogalkalmazási tevékenységük során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Ebből következően az Alaptörvény szabályainak értelmezése alapvetően nem a rendes bíróságok, hanem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik. A Kúria erre tekintettel a felülvizsgálati kérelemben a jogszabályhely pontos megjelölésével ellátott, az ehhez fűződő jogi érvelést is tartalmazó felülvizsgálati előadások alapján értékelhette a jogerős határozatot (Mfv.I.10.702/2017.). A felperes felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok téves értékelését állította, megsértett jogszabályhelyként azonban a Pp. 272. § (1) bekezdése szerinti határidőben a Pp. 206. §-ára nem hivatkozott. A felülvizsgálati kérelmet nem lehet a határidőn túl kiegészíteni [Pp. 273. § (5) bekezdés, 275. § (2) bekezdés]. Ebből következően jelen eljárásban is a jogerős ítéletben megállapított tényállás volt irányadó. A rendelkezésre álló adatok szerint a felek között nem volt vitatott, hogy 2012. február 17-én a felperes munkahelyén, munkaidőben, a jeges havas járdán megcsúszott és elesett, így munkahelyi balesetet szenvedett. A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a régi Mt. 174. §-a szerint a munkáltatót objektív kártérítési felelősség terheli, amely a munkavállaló bekövetkezett káráért áll fenn. A munkavállalót terhelte annak bizonyítása, hogy a nem vitásan megtörtént munkahelyi balesettel összefüggésben károsodás érte [rég Mt. 174. § (4) bekezdés], ezen kötelezettségének azonban nem tudott eleget tenni. A jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége a felperes által hivatkozott Munkavédtv. 36. § (1) bekezdésében foglalt alperesi mulasztásnak, nevezetesen annak, hogy az udvar a havazást követően nem volt feltakarítva. Az nem kétséges, hogy a felperes a jeges úton a munkahelyén megcsúszott, elesett, ez azonban önmagában nem alapozza meg kártérítési igényét, az azzal összefüggésben bekövetkezett károsodás bizonyítása hiányában. Alaptalanul állította a felperes, hogy sérült a Szaktv. 3. § (1) bekezdése, mivel a bíróságok a szakértők kirendelése és a szakértői bizonyítás lefolytatása körében a jogszabályoknak megfelelően jártak el, a szakértői véleményeket helyesen értékelték, ebből helytálló következtetésre jutottak. A magánszakértő szakvéleményét is figyelembe vették és a jogszabályoknak megfelelő módon számot adtak arról, hogy az abban foglaltakat miért nem találták értékelhetőnek a többi szakértői vélemény vizsgálata és az abból levont következtetések tükrében. Azon hivatkozás sem volt helytálló, hogy a bíróságok tévesen csak „tünetként” értékelték a felperes által előadottakat az egészségsértést, illetve egészségromlást illetően, és csak az epilepsziát tekintették betegségnek. A bíróságok a szakvéleményekben foglaltakat vették irányadónak, és az azokban rögzített tények és megállapítások alapján hozták meg döntésüket, amely megfelelt a jogszabályi előírásoknak. Nem lehetett megállapítani a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperes egészségi állapota és annak változása, valamint a bekövetkezett üzemi baleset közötti ok-okozati összefüggés fennállását. A hivatkozott BH2008.1801 számú döntés más tényálláson alapult, a felperes pedig nem tudta bizonyítani – az orvosi dokumentáció ellenében – sem azt, hogy korábban nem voltak mentális nehézségei, sem azt, hogy mozgásszervi problémái 10%-ra tehetőek. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

Budapest, 2019. október 29.

A Kúria Sajtótitkársága

***

8. A munkavállaló megőrzési felelőssége esetén kármegosztásnak akkor lehet helye, ha munkáltató vétkes vagy felróható magatartása kétséget kizáróan bizonyított és az okozati összefüggés fennáll

Tájékoztató a Kúria (Mfv.II. 10.037/2019/3.) számú ügyben hozott határozatáról.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az alperesek adminisztrátor munkakörben álltak az alperes alkalmazásában, munkaköri feladatuk volt a munkáltató által kezelt társasház közös költségének beszedése. A befizetést a tulajdonosok részben bankszámlára, részben a felperes irodájában készpénzben teljesítették, amelynek őrzése biztosított volt. A kialakult gyakorlat értelmében bizonyos összeghatáron felül az alperesek külön-külön vitték a pénztárukba a kasszájukban lévő pénzt. Az alperesek munkaköri leírást nem kaptak és a felperes ügyvezetője pénzkézelési szabályzatot sem adott át részükre, munkaköri feladataikat az ügyvezető szóbeli tájékoztatása alapján látták el. A könyvelő jelzését követően a felperes ügyvezetője 2015. március 24-én ellenőrzést tartott és a felvett jegyzőkönyv szerint 1.518.270 forint pénztárhiányt állapított meg.

A felperes az eredménytelen büntetőeljárást követően 2016. április 5-én kelt levelében felszólította az alpereseket a pénztárhiány megfizetésére. A felperes a keresetében elsődlegesen a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 180.§-a alapján, másodlagosan az Mt. 179.§- alapján kérte kötelezni az alpereseket személyenként 759.135-795.135 forint kártérítés és ezen összeg kamatainak megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a kötelezte az alpereseket személyenként 759.135.-forint kártérítés megfizetésére. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megőrzési felelősség esetén a munkavállaló felelőssége objektív, és a kimentési ok bizonyítottsága hiányában az alperesek a kár megfizetése alól nem mentesülhetnek.

Az alperesek fellebbezése alapján eljáró bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alpereseket terhelő tőkemarasztalás összegét személyenként 506.090.- forintra leszállította. A jogerős ítélet indokolása szerint az alperesek megőrzési felelőssége mellett a kármegosztás Mt. 179.§ (4) bekezdésében foglalt rendelkezése is alkalmazható akkor, ha a munkáltató vétkes magatartása is közrehatott a kár bekövetkezésében. A másodfokú bíróság a munkáltató közrehatásaként értékelte a pénzkézelési szabályzat hiányát, a pénzkészlet rendszeres ellenőrzésének elmulasztását, valamint azt, hogy az utalványozással megbízott személy volt a pénztár ellenőrzője.

A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria az Mfv.II. 10.037/2019/3. számú ítéletével a jogerős ítélet azon rendelkezését, amelyben az alperesek marasztalásának összegét személyenként 506,090.- forintra leszállította, a perköltségre és az illetékre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta.

Ítéletének indokolása szerint a felülvizsgálati kérelem megalapozottan panaszolta a két felelősségi alakzat szabályainak jogszabálysértő együttes alkalmazását. Megállapította, hogy az Mt. 179. §-a szerinti vétkességi felelősség esetén a munkavállaló magatartását kell vizsgálni, azt, hogy a munkaviszonyból származó kötelezettségei teljesítése során úgy járt-e el, ahogy az adott helyzetben elvárható. Ez esetben a bekövetkezett kár viselése tekintetében jelentősége lehet a munkáltató magatartásának is. A megőrzési felelősség esetén azonban a munkavállaló kártérítési felelőssége kimentéses. Akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a hiányt részéről elháríthatatlan ok idézte elő. Ezért ha a megőrzési felelősség Mt. 180. § (1) bekezdése szerinti jogalapi elemeit a munkáltató bizonyítja, és ezzel szemben a munkavállaló a felelősség alóli mentesülést nem bizonyítja és az Mt. 180. § (2) bekezdésére nem is hivatkozik, nincs helye kármegosztásnak egymagában a munkáltató vétkes vagy felróható magatartásának értékelése alapján minden kétséget kizáró közrehatás és okozati összefüggés hiányában.

Budapest, 2019. október 10.

A Kúria Sajtótitkársága

***

9. Tájékoztató a Kúria M.I. tanácsa által 2019. május 22-én, tárgyaláson elbírált Mfv.I.10.442/2018. számú ügyről.

A döntés elvi tartalma: a munkáltató által ismertén a partnere által a közöttük lévő szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan nyújtott vendéglátás, azaz a megrendelőnél a helybeli szokásoknak megfelelően adott vacsorán a munkavállalói részvétel a munkáltató üzleti érdekébe és a gazdasági működésének kockázatába tartozik. A munkavállaló ezzel összefüggő megbetegedése esetén a munkáltató nem hivatkozhat arra, hogy a bekövetkezett kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta.

A felperes gépjárművezető munkakörben állt alkalmazásban az alperesnél. A megrendelő az alperes munkavállalóit vacsorára hívta meg a külföldi telephelyen lévő étkezőbe. A felperesnél a vacsora után pár nap múlva láz, fáradtságérzés, hasmenés, majd hányás jelentkezett. A felperesnél postinfekciós polyarthritisz és salmonella átmeneti hordozása diagnózist állapítottak meg. A felperes egészségi állapota 2015. március 1-től 45%-os. A felperes módosított keresetében az egészségkárosodásáért fennálló kártérítési felelőssége alapján sérelemdíj, elmaradt jövedelem megfizetését kérte. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes egészségkárosodása nem függ össze a munkaviszonyával, illetve fennállnak az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kimentési

okok. Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Az eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és azt, hogy a Kúria közbenső ítélettel döntsön a kereset jogalapjáról. Másodlagosan indítványozta, hogy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első- és másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezze a Kúria. Álláspontja szerint a bíróságok következtetése jogsértő, miszerint a károsodás a munkáltató ellenőrzési körén kívüli okból következett be, amellyel nem kellett számolnia és ennek elhárítása vagy elkerülése nem volt tőle elvárható. A perben nem azt kellett vizsgálni, hogy a munkáltató tudhatta-e azt, hogy romlott lesz az étel és volt-e módja azt a tényt elhárítani, hanem azt, hogy a megrendelő telephelyén az adott higiéniai viszonyok mellett az étkezés kockázata az üzemi körébe tartozik-e. Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott. A törvényszék ítéletében megállapította, hogy a felperes kára a munkaviszonyával összefüggésben keletkezett. Az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja értelmében [a munkáltató] mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolni, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. E mentesülési ok több együttes feltétel meglétét írja elő. Az ellenőrzési kör arra a körre szorítja a munkáltató kártérítési felelősségét, amelyben lehetősége, egyben kötelezettsége is a károk megelőzése érdekében szükséges intézkedések megtétele. Az ellenőrzési körön minden olyan objektív tényt és körülményt érteni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak. Ennek értékelése során a baleset közvetlen okát és a balesethez vezető egész munkafolyamatot vizsgálni kell: a munkamódszer megválasztását, az ahhoz biztosított munkaeszközt, a munkavállalói létszámot, szakismeretet, mert ezek biztosítása a munkáltató kötelezettsége, így arra befolyása, ráhatása van (EBH2016.M.10., EBH2018.M.20.). Önmagában a munkáltató telephelyén kívül végzett munka vagy szolgáltatás ellátása nem eredményezi a kár ellenőrzési körén kívüli bekövetkezését (EBH2016.M.9.). Az Mvt. az Mt. vonatkozó szabályozásával összhangban a munkáltató felelősségi körébe utalja az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés feltételeinek a megteremtését. A munkafeladatokat, a munkavégzést a munkáltatónak úgy kell megszerveznie, hogy a munkavállaló a kötelezettségeit teljesíteni tudja, az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek messzemenő figyelembevételével. A tanúk vallomásaiból egyértelműen megállapítható, hogy az alperes – annak ellenére, hogy tudott a keleti ország gyakorlatáról a megvendéglést illetően – nem tett semmilyen intézkedést, még a kockázatot sem mérte fel. Ezt az eljáró bíróságok nem értékelték megfelelően. A peradatok összességéből az volt megállapítható, hogy a felperes és a többi gépjárművezető azért fogadták el egy idegen, a higiénés körülmények miatt köztudomásúan nagyobb fertőzésveszéllyel és egészségügyi kockázattal járó országban a munkáltató gazdasági partnerének vacsorameghívását, mert annak esetleges visszautasítása az alperesre nézve hátrányos lett volna, a megrendelő megsértése egyértelműen nem szolgálta volna az alperes gazdasági érdekét. A munkáltató üzleti partnere által nyújtott vendéglátás a megrendelőnél a helybéli szokásoknak megfelelően adott vacsorán való munkavállalói részvétel nyilvánvalóan a munkáltató üzleti érdekébe tartozik, továbbá adott esetben a munkafeladat teljes körű ellátásához kapcsolódott. Helytállóan hivatkozott arra a felperes, hogy a jogerős ítélet megállapította, hogy a vacsorán való részvétel a felperes munkaviszonyával állt összefüggésben, ebből és az

előzőekből (a munkáltató által ismert, szokásosan a munkafeladathoz kapcsolódó eltűrt gyakorlatból) pedig okszerűen az következik, hogy az az alperes ellenőrzési körén belüli volt. Az előzőek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a felperes munkavégzésével összefüggésben bekövetkezett egészségkárosodásáért kártérítési felelősséggel tartozik. Az elsőfokú bíróságnak a kereset összegszerűsége tekintetében az eljárást folytatnia kell.

Budapest, 2019. július 9.

A Kúria Sajtótitkársága

***

10. Baleseti kártérítés megfizetése tárgyában hozott határozatot a Kúria

Tájékoztató a Kúria M.I. tanácsa által 2019. június 17-én tárgyaláson kívül elbírált Mfv.I.10.439/2018. számú ügyről.

Az I. r. felperes az alperes telephelyén lévő épület külső szigetelésének előkészítése céljából a vakolatot, illetve az azon lévő díszcsíkot verte le egy háromtagú, kitolható létráról, melyről (kb. 2,5-3 méter magasságból) egy élen álló pallóra háttal ráesett, amelynek következtében köldöktől lefelé mozgásképtelenné vált. A felperesek 1993. október 9-én kötöttek házasságot. A II. r. felperes 2011. májusától rokkantnyugdíjas, 2012. január 1-jétől rehabilitációs ellátásra jogosult, emellett részmunkaidős foglalkoztatásban dolgozik. Az I. r. felperes kereseti kérelmében vagyoni és nem vagyoni, a II. r. felperes nem vagyoni kártérítést kért. Az alperes a felperesek keresetének elutasítását kérte. Az alperes mellett beavatkozó fél mindenben osztotta az alperes jogi álláspontját. Az alperes viszontkeresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. r. felperes és alperes között nem jött létre határozatlan idejű munkaszerződés. A felperesek a viszontkereset elutasítását kérték. Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperest az I. r. felperes 2013. október 17-én elszenvedett balesetből eredő káráért 100%-os mértékben kártérítési felelősség terheli. Kötelezte, hogy az I. r. felperesnek keresetveszteségi járadékot, lakásátalakításával kapcsolatos költséget, kulturális többletköltséget, 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítést fizessen meg. A II. r. felperes tekintetében az alperest 5.000.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kötelezte. Az eljárás másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét helybenhagyta. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperesek keresetének elutasítását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott. Az alperes az Mt. 167. § (2) bekezdésének megsértését állította, az eljárás során azonban az nyert bizonyítást, az I. r. felperes a rá kiosztott feladatot végezte. E körben a Pp. 206. §-ának sérelme nélkül hozták meg a bíróságok döntésüket. Az alperes általánosságban utalt a Pp. 206. §-ában foglaltak megsértésére. A Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak megsértését is panaszolta az alperes, ezt azonban konkrét tényekkel nem támasztotta alá. Az alperes felülvizsgálati hivatkozása szerint a munkavédelmi

oktatás a szakértő véleményével szemben nem munkavédelmi szaktevékenység, csak az oktatási tematika elkészítése az. Az alperes ezen álláspontját jogszabálysértés megjelölésével nem támasztotta alá, azt pedig, hogy az I. r. felperes balesetvédelmi oktatásban részesült a munkáltató nem tudta igazolni. A felülvizsgálati kérelemben írtakkal ellentétben az alperes ítéleti bizonyossággal megállapíthatóan nem tudta bizonyítani (Pp. 164. §), hogy a baleset napján az I. r. felperesnek kizárólag sitthordás volt a feladata. A kártérítési felelősség megállapítása szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a baleset súlyossága a helyszínen felismerhető volt-e. A Nemzetgazdasági Minisztérium NGM/23290-2/2015. számú rendeletére figyelemmel kiemelendő, hogy a foglalkoztatás minősítése jog- és nem szakkérdés, e tényre a másodfokú bíróság ítéletében helyesen utalt. Az alperes által hivatkozott Mt. 48. §, illetve 49. § (1), (2) bekezdése a munkaviszony megkezdése napjával, illetve az addig tanúsítandó magatartással és az elállás lehetőségével összefüggésben állapít meg szabályokat. A foglalkoztatás munkaviszony jellegét alátámasztó szabályok (Mt. 42. §, 44. §, 45. §) megjelölése megsértett jogszabályhelyként elmaradt, így a felülvizsgálati hivatkozás a foglalkoztatás munkaviszony jellegének cáfolására nem volt alkalmas. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Budapest, 2019. július 9.

A Kúria Sajtótitkársága

HÍREK, ESEMÉNYEK

Rövid hírek

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA Állam- és Jogtudományi Bizottságának Civilisztikai Albizottsága 2019. december 20-án 11 órakor a PPKE Jog- és Államtudományi Karán ülést tart, egyebek közt Pusztahelyi Réka (PhD., ME-ÁJK, Miskolc): Veszélyes üzemi felelősség tényállása a változó technológiai-társadalmi környezetben címmel tart előadást.

***

A MJE biztosítási jogi szakosztálya 2019. december 12-én ülést tartott, témája volt: „Biztosítási és kártérítési ügyek az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlatában”. Előadók voltak: Dr. Czine Ágnes PhD, alkotmánybíró, egyetemi docens, Dr. Chronowski Nóra, egyetemi tanár, Dr. Molnár István LL.M., ügyvéd.

A rendezvényeken elhangzottakra még visszatérünk, egyebekben I. Dr. Molnár István cikkét lapunk mostani számában.

***

2019 októberében jelent meg a Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs - Menyhárd Attila):

<https://shop.wolterskluwer.hu/termek-reszletek/jog/polgari-jog/labady-tamas-emlekkonyv.p1097/YOV1792.v8520>

***

Megjelent a Studia in honorem Lajos Vékás (szerk.: Lamm Vanda és Sajó András), Vékás Lajos 80. születésnapja alkalmából készült ünnepi kötet:

https://hvgorac.hu/Studia_in_honorem_Lajos_Vekas

***

2019 decemberében jelent meg Fuglinszky Réka „A szomszédjogi generálklauzula. A Ptk. 5:23. § összehasonlító és gyakorlati elemzése” című monográfiája a HVG-ORAC Kiadó gondozásában, amely elméleti-dogmatikai alpmunkaként és gyakorlati kézikönyvként is szolgál a szomszédjogi szabály megsértésére alapított kártérítési igények érvényesítésére irányuló perekben.

https://hvgorac.hu/szomszedjogi_generalklauzula

***

Megjelent Az új Polgári Törvénykönyv első öt éve c. kötet, szerk.: Gárdos-Orosz Fruzsina, Menyhárd Attila. Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet, Budapest, 2019.

https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/polgari_tvk_első_öt_ev_kötet.pdf

***

Megjelent a Kockázat és Biztosítás idei 4.száma

<https://mabisz.hu/biztositas-es-kockazat/>

TARTALOM

Interjú Varga Mihály pénzügyminiszterrel

Lambert Gábor

Az MNB Versenyképességi programjában szereplő, egészségügyi makrofinanszírozást érintő javaslatok értékelése

Kiss Norbert – Tókey Balázs

Ügyfélélmény az ügyfelek szerint: Feltáró kutatás a biztosítási piacon

Stefankovics Ádám

Adathullámok egészségről, idősödésről, nyugdíjba vonulásról

Kovács Erzsébet – Varga Veronika

KÖRKÉP

Mit tanulhatunk az európai nyugdíjrendszerektől?

Dr. Farkas András

Építési beruházás tárgyú közbeszerzések biztosítási előírása

Soós Gábor

Insurtech: körkép és trendek

Sallai Linda

Múltunk emlékei rovat

Horváth Gyula – Tamás Gábor

Válogatás cikkekből, tanulmányokból

Barzó Tímea: A sérelemdíjról a jogtudós alkotmánybíró, bíró és polihisztor szemüvegén át. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila) Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p.133

***

Csöndes Mónika

Előreláthatóság, okozatosság és a sérelemdíj iránti igény. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila) Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p. 221

***

Fézer Tamás: A születéssel kapcsolatos vagyoni igények a jogi és a vallási érvelés határvonalán. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila) Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p. 147

***

Fézer Tamás: Megőrizve megszüntetni! A sérelemdíj bevezetésének korai tapasztalatai. In: Az új Polgári Törvénykönyv első öt éve. (szerk.: Gárdos-Orosz Fruzsina, Menyhárd Attila), Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet, Budapest, 2019.

***

Fodor Klaudia Franciska: Növekszik a rés a pajzson – I. rész. A vezető tisztségviselők felelősségátörésének szabályozása. (CH, 2019/10., 5–7. o.) – II. rész. (CH, 2019/11., 8–12. o.)

***

Fuglinszky Ádám: **A non-cumul mint legal irritant?** In: Studia in honorem Lajos Vékás (szerk.: Lamm Vanda, Sajó András), HVG-ORAC, Budapest, 2019, pp. 106–115.

<https://ptk2013.hu/szaccikkek/fuglinszky-adam-a-non-cumul-mint-legal-irritant/6915>

***

[Fuglinszky Réka](#): A szomszédjogi generálklauzula A Ptk. 5:23. § összehasonlító és gyakorlati elemzése. HVG-ORAC, Budapest, 2019.

***

Görög Márta: Rajzolat az egészségügyi szolgáltató magatartása zsinórmértékéhez. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila), Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p. 125.

***

Görög Márta: Jogalkalmazási gyakorlat által formált orvosi gyakorlat(?) In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila), Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p. 249

***

Hideg Milán István: A kontraktuális és a deliktuális felelősség elhatárolása a vezető tisztségviselők esetén (GJ, 2019/11., 20–22. o.)

***

Kisfaludi András

Jogi felelősség a társasági jogban. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila), Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p. 265

***

Kovács László: Az új Ptk.-nak a biztosítási szerződésekre vonatkozó szabályai – II. rész (CH, 2019/8., 1–3. o., III. rész (CH, 2019/9., 1–3. o.), IV. rész (CH, 2019/11., 4–7. o.)

***

Landi Balázs: *Ora et labora* kontra *pay or pray* – gondolatok a kötelmi jog köréből. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila), Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p. 281

***

Mándoki István: A közjegyző anyagi felelőssége bírósági határozatok tükrében I. (KK, 2019/2., 5–27. o.)

***

Menyhárd Attila: Biztosítás és polgári jogi felelősség. In: Lábady Tamás emlékkötet (szerk.: Koltay András – Landi Balázs – Menyhárd Attila), Wolters Kluwer, Budapest, 2019. p.291

***

Miskolczi Bodnár Péter: A reparációs és prevenciós funkciók érvényesülése kárfelelősség és helytállás esetén. In: Studia in honorem Lajos Vékás (szerk.: Lamm Vanda, Sajó András), HVG-ORAC, Budapest, 2019, p. 215

***

Nochta Tibor: A polgári jogi felelősség társasági jogi útjairól 15 év után. In: Studia in honorem Lajos Vékás (szerk.: Lamm Vanda, Sajó András), HVG-ORAC, Budapest, 2019, p. 232

***

Pethő András: Az egészségügyi szolgáltató kárfelelősségi kimentésének nehézségei (ÁJT, 2019/2., 50–62. o.)

***

Dr. Pomeisl András József – Dr. Tancsik Annamária: Emlékeztető az új Ptk. jogegységi csoportok 2019. október 11. napján tartott szakmai konzultációjáról (KD, 2019/12., 1633–1639. o.)1. Gazdasági jogi szekció: Jogutódlás a Cstv. 33/A. §-a alapján indított perekben

***

Pusztahelyi Réka: Veszélyes üzemi felelősség a Ptk. tükrében. In: Az új Polgári Törvénykönyv első öt éve. szerk. : Gárdos-Orosz Fruzsina, Menyhárd Attila. Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet, Budapest, 2019. p. 181

***

Tókey Balázs: A károkozás általános tilalmára vonatkozó szabály jelentéséről. In: Studia in honorem Lajos Vékás (szerk.: Lamm Vanda, Sajó András), HVG-ORAC, Budapest, 2019, p. 309

***

Vékás Lajos: A „külföldi elem” a nemzetközi magánjogi tényállásban (JK, 2019/10., 377–386. o.)

***

Zsurzsa Zsolt: A drónrepüléssel összefüggő magánjogi igények [1] (DJM, 2019/1-2.)

KÖNYVISMERTETÉS

Dr. Pataky Tibor:

Dr. Barta Judit, Dr. Barzó Tímea, Dr. Csák Csilla (szerk.): Magyarázat a kártérítési jogról

A Wolters Kluwer Hungary Kft. gondozásában 2018-ban jelent meg a Magyarázat a kártérítési jogról című mű, melynek szerzői nagyobb részt a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának, míg kisebb részt a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának oktatói.

A könyv három részből tevődik össze. Az I. részben esik szó a jogi felelősség és a polgári jogi felelősség alapkérdéseiről, elhatárolási kérdésekről, a deliktuális és kontraktuális felelősség szabályiról. Az 1. fejezetben a szerző elemzi a felelősség kérdését, majd a jogi felelősséggel és a jogági felelősségekkel foglalkozik, ezt követően tér rá a polgári jogi felelősségre, összevetve az 1959. évi Ptk. és a hatályos Ptk. kárfelelősségi rendszerét, majd pedig a kontraktuális és deliktuális felelősség szétválasztásának elméleti kérdéseit taglalja.

A 2. fejezet az elhatárolási kérdésekről szól, melyben szó esik az utaló magatartásról és a jogalap nélküli gazdagodásról, valamint e fejezetben szerepel igen röviden a sérelemdíj témaköre. Az a véleményem, hogy a sérelemdíjnak célszerű lett volna egy külön fejezetet szentelni és részletesebben elemezni e jogintézményt. Ami az elhatárolási kérdéseket illeti, talán hasznos lett volna a megbízás nélküli ügyvitel szabályival is foglalkozni.

A 3. fejezet a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségről szól, vagyis döntő részben a hatályos Ptk. XXVI. és XXVII. címének a szabályait magyarázzák a szerzők azzal, hogy a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének a felelősségéről a könyv III. részében egy külön fejezetben értekeznek. Továbbá a vadászható vad által okozott kár szabályairól egy külön fejezet szól a III. részben. Az állattartás körében okozott kár szabályai magyarázatának azonban nem szenteltek kellő figyelmet a szerzők.

A szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség a 4. fejezet témája. Külön fejezet szól továbbá a közvetítői jogviszonyban, a számlaszerződés körében, a közraktározási szerződés során, valamint a bankkártyaszerződések körében okozott károk megtérítésének szabályairól. Az I. rész 6. fejezetében a kárfelelősség szabályoknak a biztosítási jogviszonyban megfigyelhető sajátosságairól írnak néhány gondolatot a szerzők. Igen érdekes volt arról olvasni, hogy egyes szerződéstípusok esetében a kártérítési felelősség hogyan alakul, azonban ezt további szerződéstípusok esetében is előnyös lett volna vizsgálni.

A II. részben, a könyv lerövidebb részében, az európai kártérítési jogi vonatkozások szerepelnek, mely keretében a szerző a kártérítési jog „európaizálásáról” és a jogharmonizáció főbb irányairól ír, megemlíti az Európai Kártérítési Alapelvek főbb rendelkezéseit és a DCFR (Közös Hivatkozási Rendszer Tervezete) kártérítési jogi rendelkezéseit, valamint a Róma II. rendeletre is kitér a szerző.

A III. rész 1. fejezete a társasági jogi felelősségről szól. Azt hiszem, nagyon hasznos az, hogy a szerzők igen alaposan foglalkoznak a társasági jogi felelősség kérdéseivel, beleértve a cégtörvényben és a csődtörvényben található szabályok részletes elemzését is.

A 2. fejezetben a szerzői jog és iparjogvédelem területén a kártérítési felelősség és sérelemdíj szabályairól esik szó. A 3. fejezet keretében a szerző a házassági vagyoni jogi felelősségi kérdéseit taglalja. A következő fejezet a sportjogi kártérítési felelősség kérdéseiről szól, míg az 5. fejezet, ami a könyv legrövidebb, mintegy hat oldalas fejezete a közbeszerzési jogi kártérítési igények magyarázatát tartalmazza.

A 6. fejezetben a vadkár, a vadászati kár, a vad elpusztításával okozott kár és a vadászható vad által okozott kár kérdéseiről ír a szerző. E fejezet végén szó esik a védett vadon élő állatok által okozott károkkal összefüggő kártalanítási szabályokról.

A környezetvédelmi kárfelelősség kommentárja található meg a 7. fejezetben. A 8. fejezet a befektetési tevékenységgel összefüggő felelősségi kérdéseket érinti. A 9. fejezetben a szerző az egészségügyi tevékenység kárfelelősségi kérdéseit foglalja össze.

A 10. fejezetben a szerzők részletesen foglalkoznak a munkajogi kárfelelősség magyarázatával, kitérve a polgári jogi összefüggésekre is. A szerzők a sérelemdíj kérdését mind a munkáltatói, mind a munkavállalói kártérítési felelősség keretében vizsgálják.

A 11. fejezet szól a munkavédelmi törvény alapján fennálló felelősség magyarázatáról. A 12. fejezetben pedig a szerző az egészségbiztosítási ellátások és nyugellátások körében fennálló megtérítési igény szabályait taglalja. E fejezetben a hatályos Ptk. szerinti felelősség olyan kérdéseiről is szó esik, melyről részletesebben már más fejezetben írtak a szerzők.

A 13. fejezetben a földforgalmi jogi felelősségi rendszerről értekeznek a szerző, külön kitérve az ügyvéd felelősségére a szerződés hibájából eredő kárért, az eladó kellék- és jogszavatosságának érvényesítésére a földforgalomban, a jegyző felelősségére is az elővásárlási jogok gyakorlásának eljárásában, a mezőgazdasági igazgatási szerv által, közigazgatási jogkörben okozott károk specialitásaira, valamint a helyi önkormányzati képviselő-testület mint közigazgatási szerv által okozott károk specialitásaira.

Az ismertetett könyv tehát érdekes színtölti a hazai kártérítési jogi szakirodalomnak, ugyanis igen széles területet ölel fel, ami azzal következménnyel is jár, hogy egyes jogterületek és jogi problémák ismertetésére kevesebb lehetőség jutott. Azt gondolom, hogy mind a joghallgatók, mind a gyakorló jogászok hasznára válik ezen olvasmányos könyv.

IMPESSZUM

A Kártérítési és Biztosítási Jog az AIDA Biztosítási Jogi Egyesület negyedévenként megjelenő elektronikus folyóirata.

ISSN 2676-9662

Szerkesztőség:

Dr. Bárdos Péter ügyvédi iroda
H-1024 Budapest, Margit körút 43-45. IV/9.
Tel.: (00-36)-1-212-8731
Fax: (00-36)-1-212-8733
szekesztoseg@kbj.hu
<https://kbj.hu/>

Szerkesztőbizottság:

Dr. Bárdos Péter ügyvéd, az ELTE ÁJK tiszteletbeli tanára, főszerkesztő
Dr. Kiss Ferenc Kálmán ügyvéd, főszerkesztő-helyettes
Dr. Boronkay Miklós ügyvéd, választottbíró
Dr. Csöndes Mónika PhD egyetemi adjunktus (BCE GTK)
Dr. Molnár István ügyvéd, szerkesztő
Dr. Pataky Tibor PhD ügyvéd, biztosítási szakjogász
Dr. Takáts Péter CSc. c. egyetemi tanár
Dr. Tókey Balázs PhD egyetemi adjunktus (ELTE ÁJK)

Kiss László Tibor olvasószerkesztő

Csurgóné Somodi Ildikó webszerkesztő

Tudományos tanácsadó: Prof. Dr. Fuglinszky Ádám LL.M. (Heidelberg) PhD (Hamburg), egyetemi tanár, választottbíró

Felelős kiadó: Dr. Csurgó Ottó

Kiadó és a weboldal tulajdonosa:

AIDA Magyar Nemzeti Szekció Biztosítási Jogi Egyesület (AIDA Biztosítási Jogi Egyesület)

Székhelye: 1024 Budapest, Rómer Flóris u. 8.

E-mail cím: aidahungary@aidahungary.